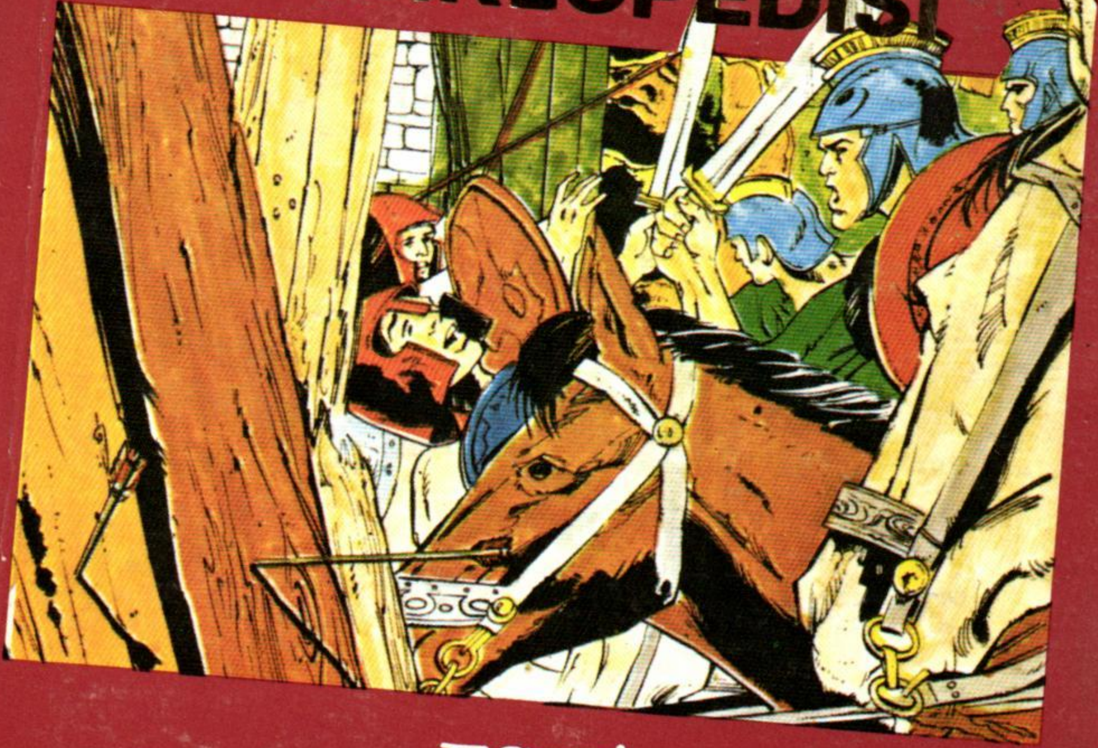
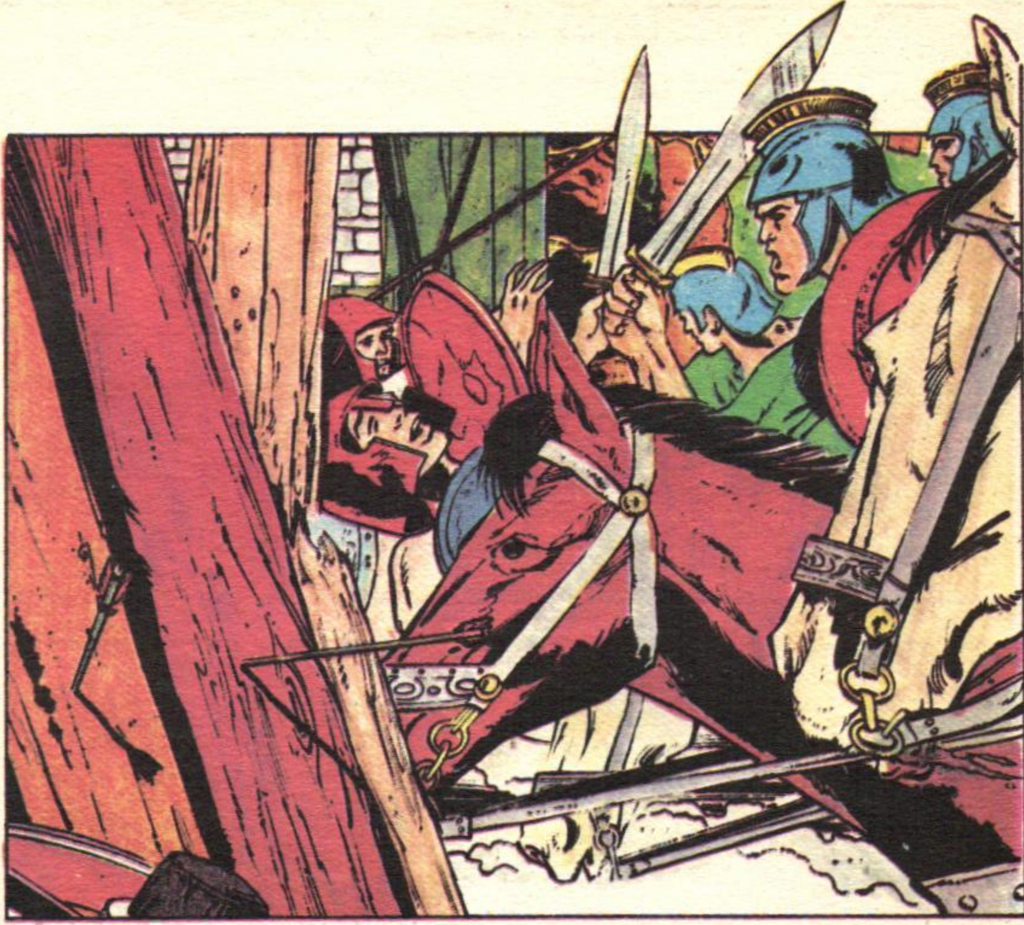
RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ



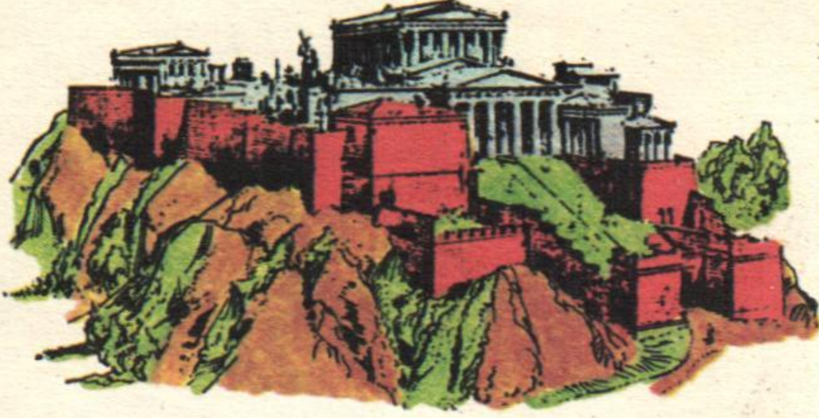
ESKİ YUNAN I

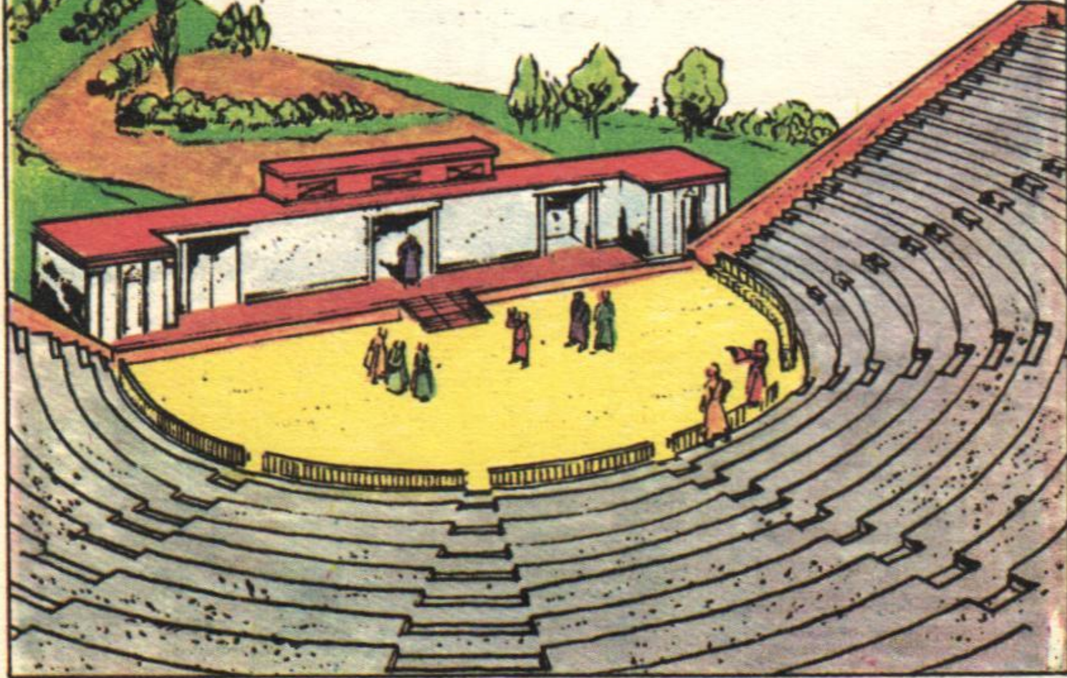
KARACAN



ESKİ YUNAN

ESKİ YUNAN


YUNAN UYGARLIĞI M.Ö. V. YÜZYILDA EN PARLAK DEVRİNİ YAŞIYORDU VE BÜTÜN AKDENİZ'E YAYILMIŞ DURUMDAYDI...

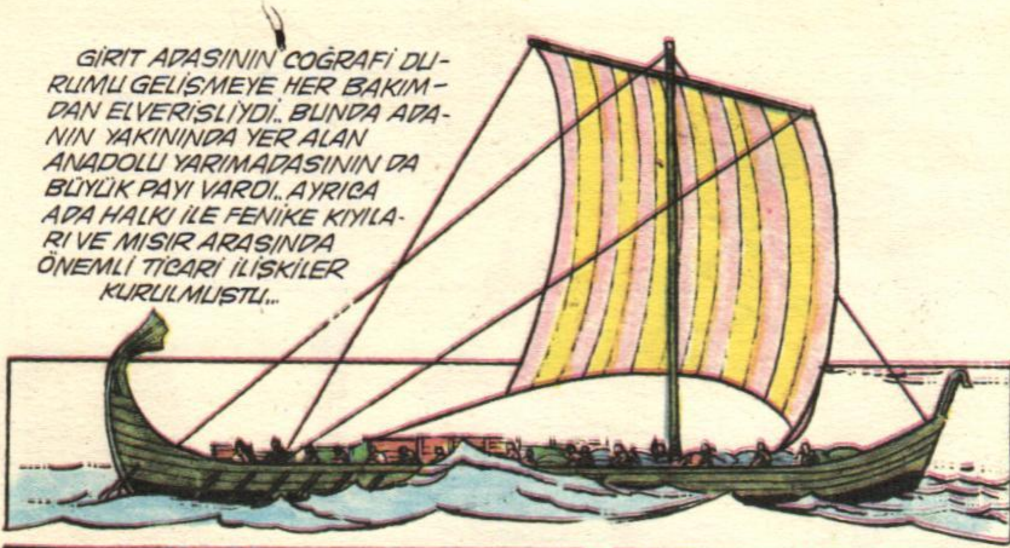

ALTIN ÇAĞ ADI VERİLEN BU DÖNEMDE YUNAN SANATÇI VE DÜŞÜNÜRLERİ BİRBİRİNDEN ÖNEMLİ ESERLER YARATARAK İNSANLIĞIN HİZMETİNE SUNDULAR...

2


YUNANLILAR BU BÖLGEYE GELMEDEN ÇOK ÖNCE DE, M.Ö. 6.000 YILLARINDA BU TOPRAK-LARDA YERLEŞEN İNSANLAR VARDI VE BU İNSANLAR NEOLİTİK ÇAĞ KÜLTÜRÜNÜ YAŞIYORLARDI.. KISA SÜRE SONRA BAKIRI İŞLEMEYE BAŞLADILAR... İLK KEZ EGE ADA-LARINDA İŞLENEN BAKIR, BÜTÜN YARIMADAYA YAYILDI...


ZATEN BÖLGEDE İLK UYGARLIK BELİRTİLERİ HER ZAMAN İÇİN ÖNCE EGE ADALARINDA GÖ-RÜLÜRDÜ.. BUNLARIN EN ÖNEMLİSİ, 260 km. UZUNLUĞUNDA VE 60 km. GENİŞLİĞİNDE OLAN, DAĞLIK BİR ARAZİYE SAHİP GİRİT ADASIYDI...

3

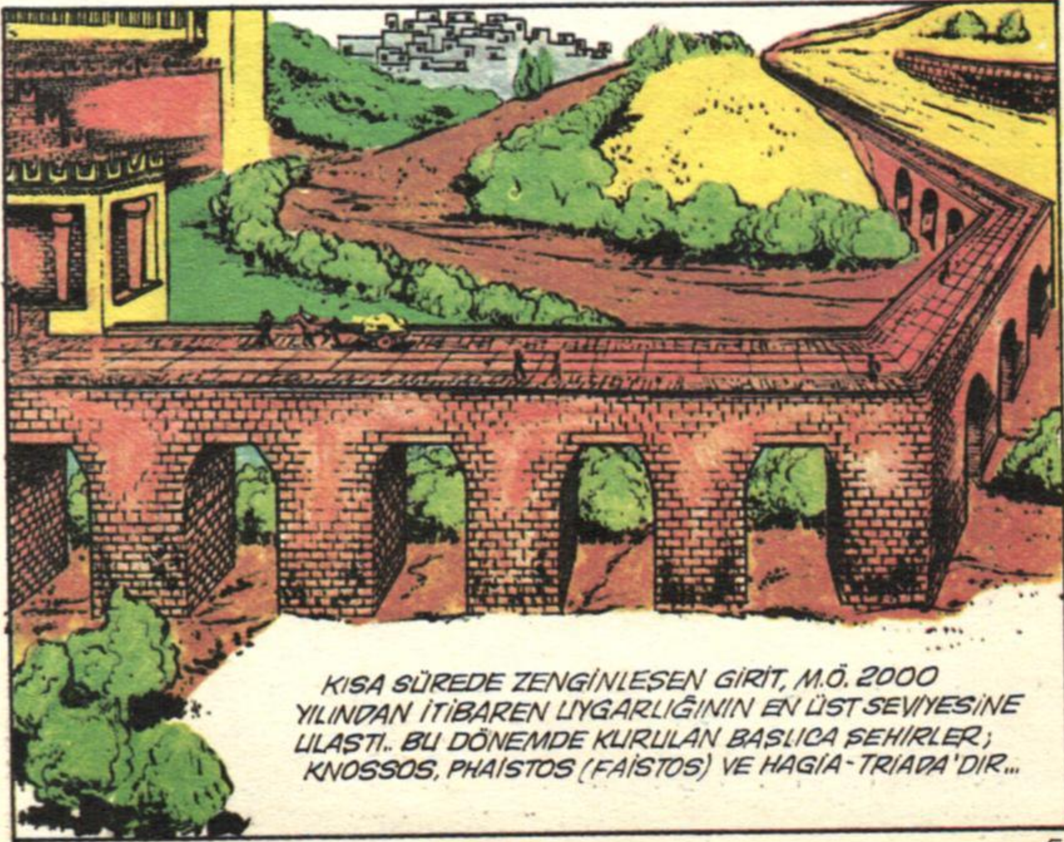

GİRİT ADASININ COĞRAFİ DURUMU GELİŞMEYE HER BAKIMDAN ELVERİŞLİYDİ.. BUNDA ADANIN YAKININDA YER ALAN ANADOLU YARIMADASININ DA BÜYÜK PAYI VARDI.. AYRICA ADA HALKI İLE FENİKE KIYILARI VE MISIR ARASINDA ÖNEMLİ TİCARİ İLİŞKİLER KURULMUŞTU...


BUNDA AYNI ZAMANDA GİRİTLİLERİN ERKEN DEVİRDEN İTİBAREN GEMİCİLİK ALANINDA İLERLEMELERİNİN ROLÜ BÜYÜKTÜ...


İHTİYAÇLARI OLAN BAKIRI KIBRIS ADASINDAN SAĞLARLARDI.. M.Ö. 3.000 YILINA DOĞRU TUNÇ DEVRİNE GEÇİLMESİ İLE BİRLİKTE BU KEZ KALAY AÇIĞI, İSPANYA KIYILARI VE İTALYA'DAN KARŞILANDI...

4


BU YOLLA ELDE EDİLEN MADEN, KÜLÇE HALİNE GETİRİLİR VEYA İŞLENEREK YÜKSEK KÂRLARLA DOĞU AKDENİZ ÜLKELERİNDE PAZARLANIRDI...


KISA SÜREDE ZENGİNLEŞEN GİRİT, M.Ö. 2000 YILINDAN İTİBAREN UYGARLIĞININ EN ÜST SEVİYESİNE ULAŞTI.. BU DÖNEMDE KURULAN BAŞLICA ŞEHİRLER; KNOSSOS, PHAISTOS (FAİSTOS) VE HAGİA-TRİADA'DIR...

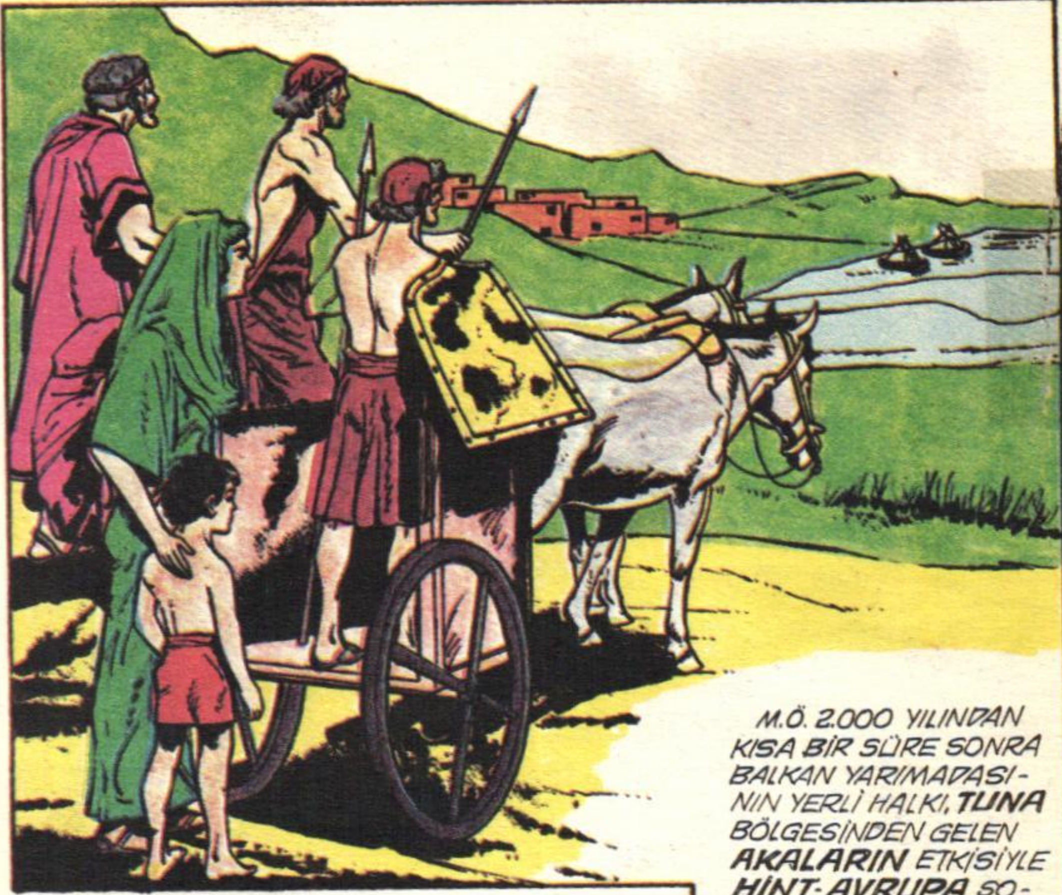
5

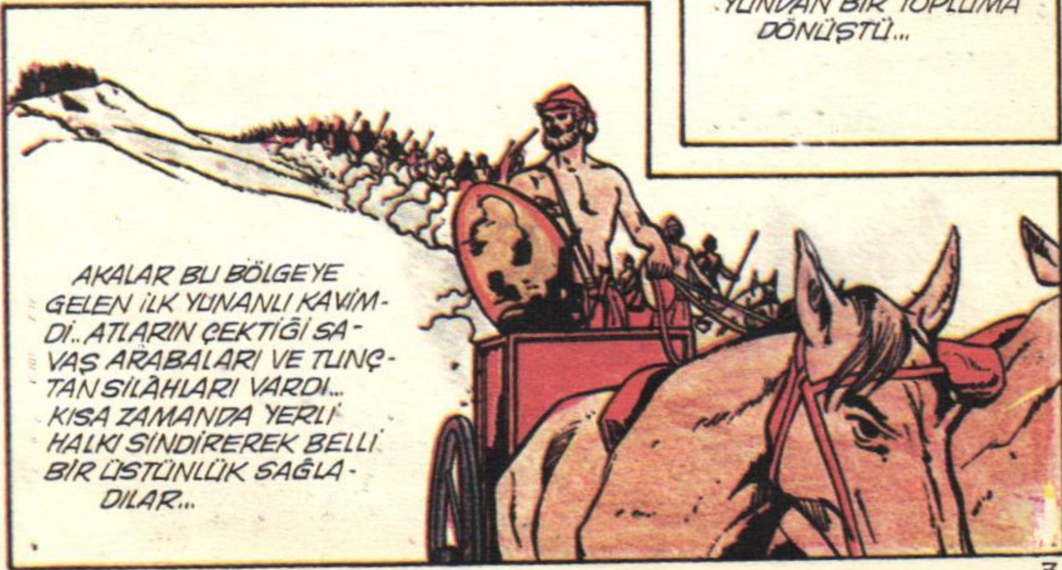
M.Ö. 1600 YILINA DOĞRU **KNOSSOS** ŞEHRİ DİĞER ŞEHİRLERİ EGEMENLİĞİ ALTINA ALARAK BİR İMPARATORLUK KURMAYI BAŞARDI.. GİRİT'İN EN PARLAK DEVRİNİ YAŞADIĞI BU DÖNEME **GİRİT-MİNOS ÇAĞI** ADI VERİLİR...

İMPARATORLUK AYNI ZAMANDA **KYKLADES** (KİKLAD) ADALARI VE BALKAN YARIMADASINDA DA EGEMENDİ...

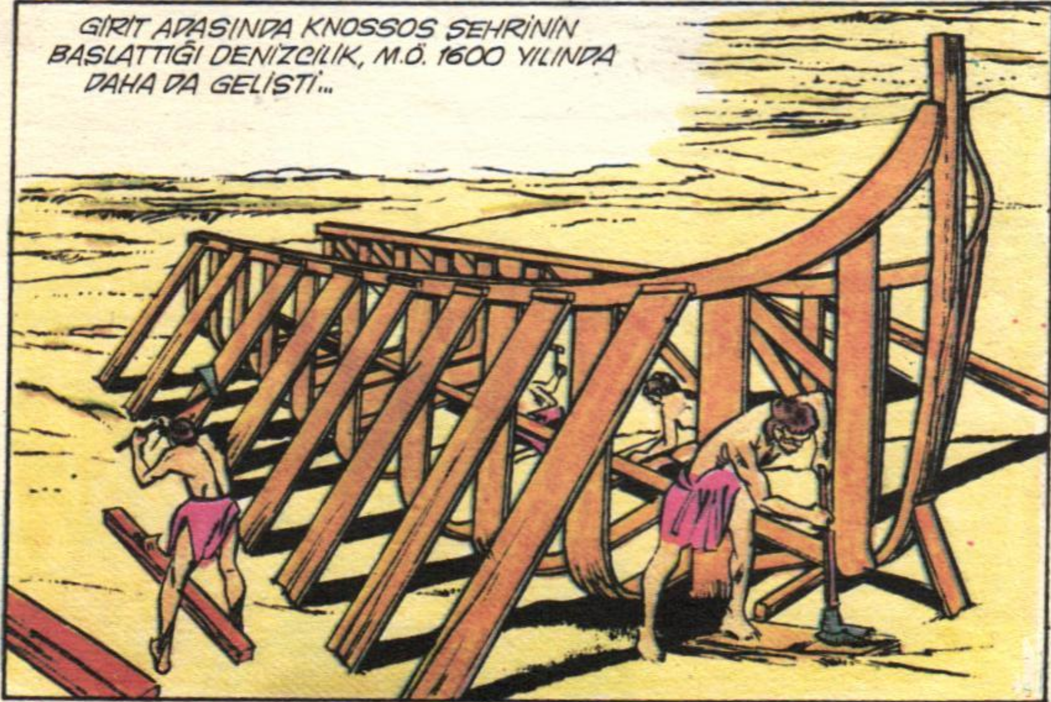


6

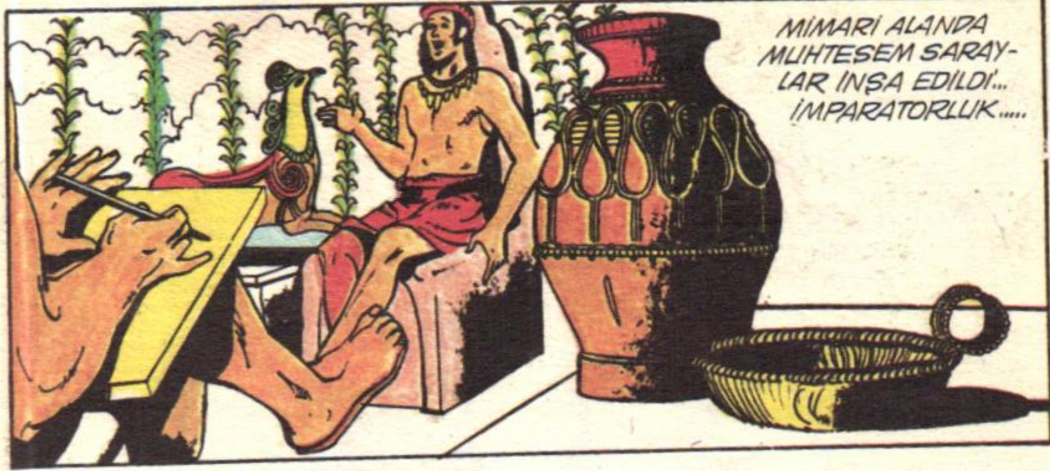

M.Ö. 2.000 YILINDAN
KISA BİR SÜRE SONRA
BALKAN YARIMADASI-
NIN YERLİ HALKI, TUNA
BÖLGESİNDEN GELEN
AKALARIN ETKİSİYLE
HİNT-AVRUPA SO-
YUNDAN BİR TOPLUMA
DÖNÜŞTÜ...


AKALAR BU BÖLGEYE
GELEN İLK YUNANLI KAVİM-
Dİ.. ATLARIN ÇEKTİĞİ SA-
VAŞ ARABALARI VE TUNÇ-
TAN SİLÂHLARI VARDI...
KISA ZAMANDA YERLİ
HALKI SİNDİREREK BELLİ
BİR ÜSTÜNLÜK SAĞLA-
DILAR...
7


GÜNEYE DOĞRU İLERLEDİLER VE M.Ö. 1700 YILINDA PELOPONNES'İ İŞGAL ETTİLER.. AKALARIN GİRİT UYGARLIĞIYLA İLK KARŞILAŞMALARI BU DÖNEME RASTLAR...


GİRİT ADASINDA KNOSSOS ŞEHRİNİN BAŞLATTIĞI DENİZCİLİK, M.Ö. 1600 YILINDA DAHA DA GELİŞTİ...

8

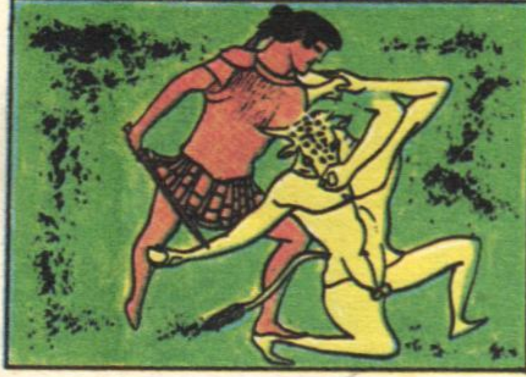




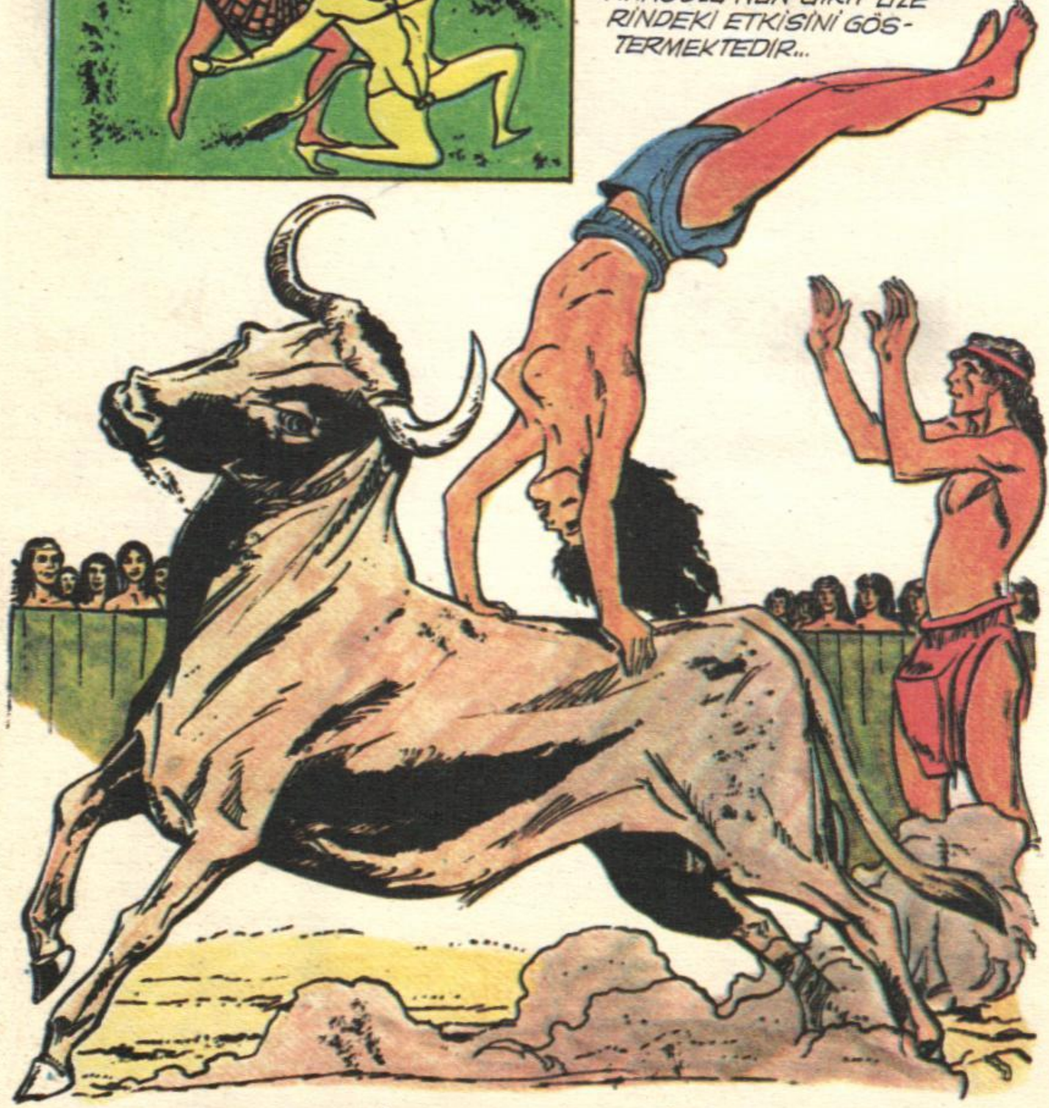


BEREKET SEMBOLÜ OLAN ANA
TANRIÇANIN DİNİ AÇIDAN ÖNEMLİ
BİR ROLÜ VARDI...

9



GİRİT ADASININ TANRISI, BOĞA BAŞLI VE İNSAN VÜCUTLU **MİNO-TAUROS**'TU.. GEREK ANA TANRI-ÇA, GEREKSE BOĞAYI KUTSAL OLARAK KABUL ETME İNANCI, ANADOLU'NUN GİRİT ÜZE-RİNDEKİ ETKİSİNİ GÖS-TERMEKTEDİR...

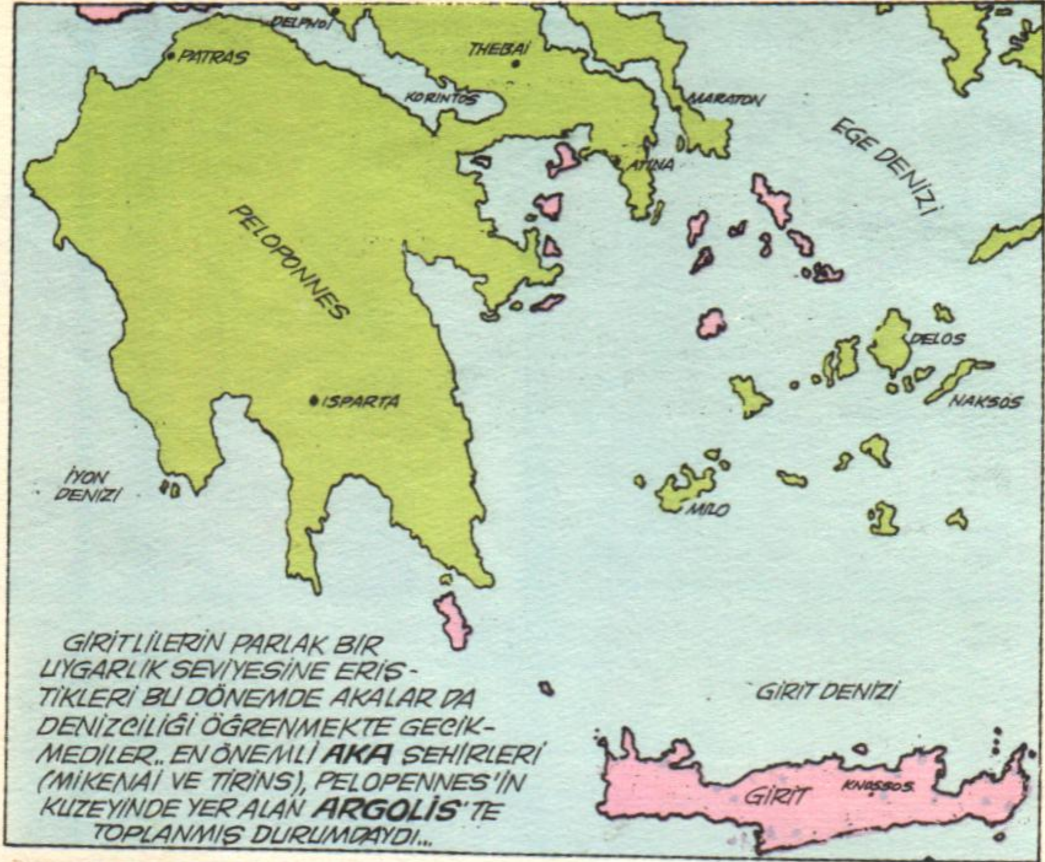


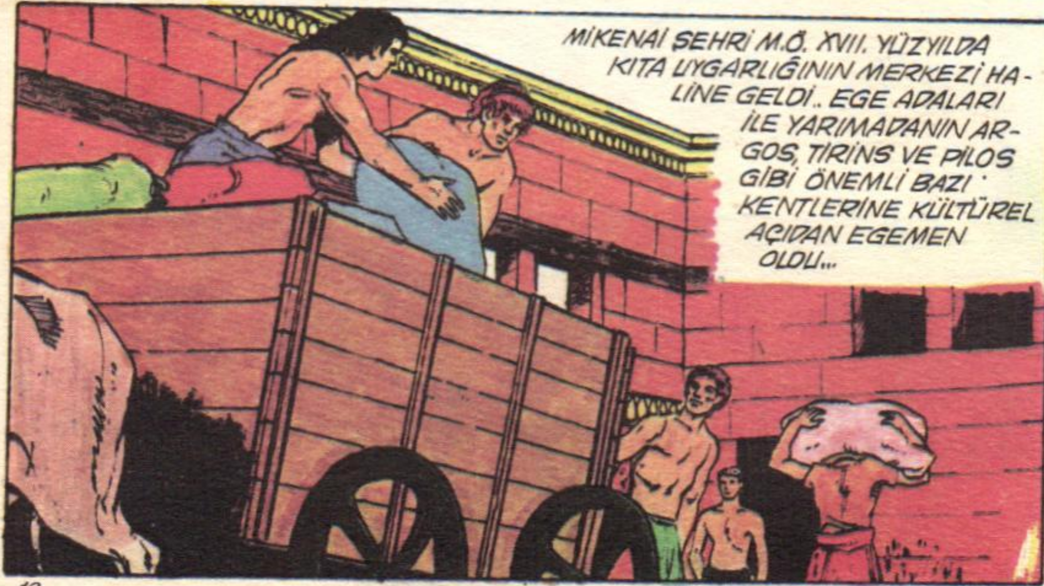
BU TANRI ADINA DÜZENLENEN DİNSEL TÖRENLERDE AKROBATLAR, AZGIN BİR BOĞANIN SIRTINDA, NEFES KESEN GÖSTERİLER SUNARLARDI..

M.Ö. III. BİNDEN İTİBAREN KULLANILAN YAZI, ZAMANLA GELİŞEREK **LİNEER A** (ÇİZGİ A)....

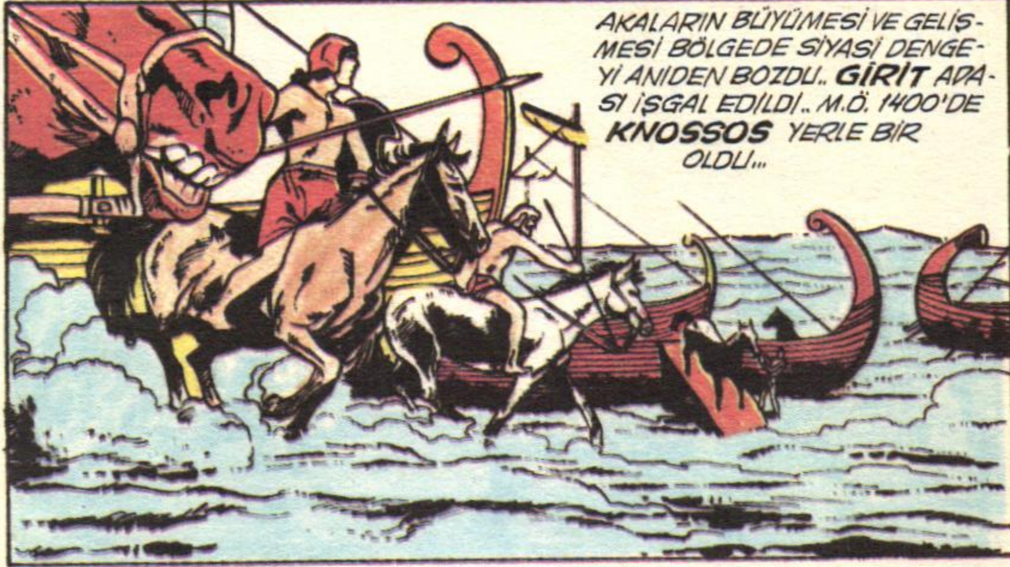
.... VE **LİNEER B** (ÇİZGİ B) SİSTEMLERİNE ULAŞTI.. BU SONUNCUSU, DÖRT GİRİT YAZISINDAN BUGÜNE KADAR ÇÖZÜLEBİLMİŞ TEK YAZI ŞEKLİDİR...

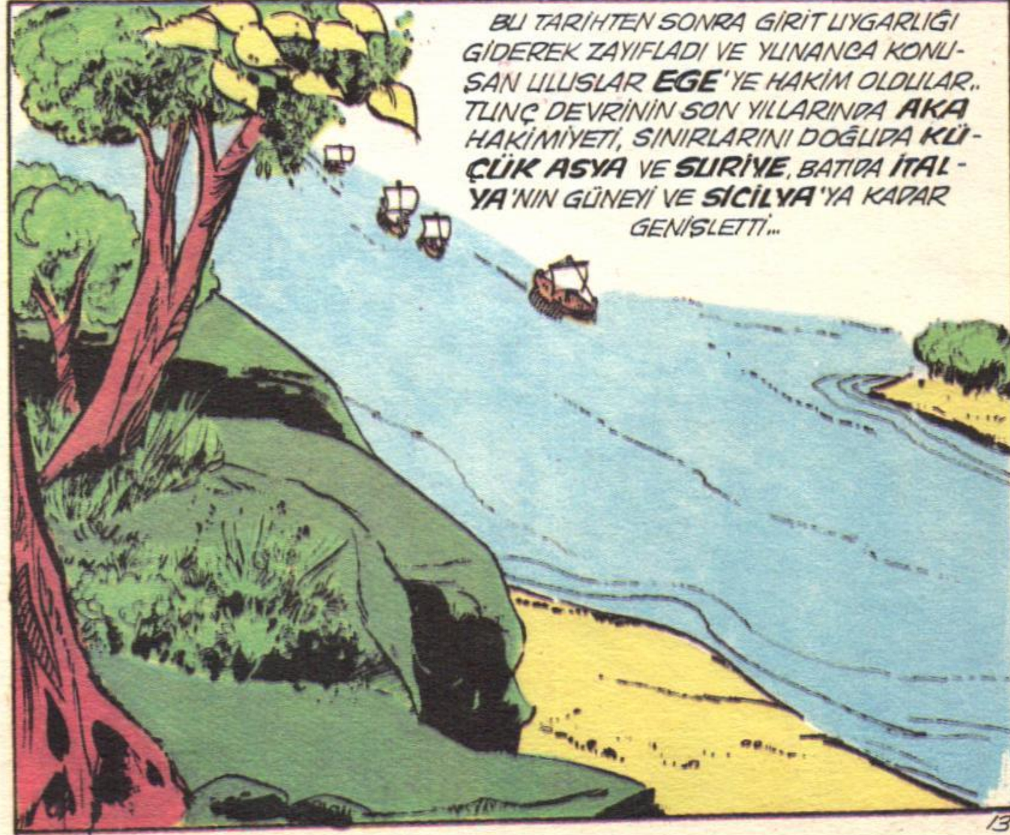
ELE GEÇİRİLEN KİTABELER, BASİT ENVANTER KALINTILARI OLUP, O DÖNEMİN İNSANLARIYLA GELENEK VE GÖRENEKLERİNİ YANSITIR.. ÇOĞUNLUKLA SARAY DUVARLARINDA YER ALAN FREKS VE ALÇAK KABARTMALARDAN ÇIKARILMIŞTIR...

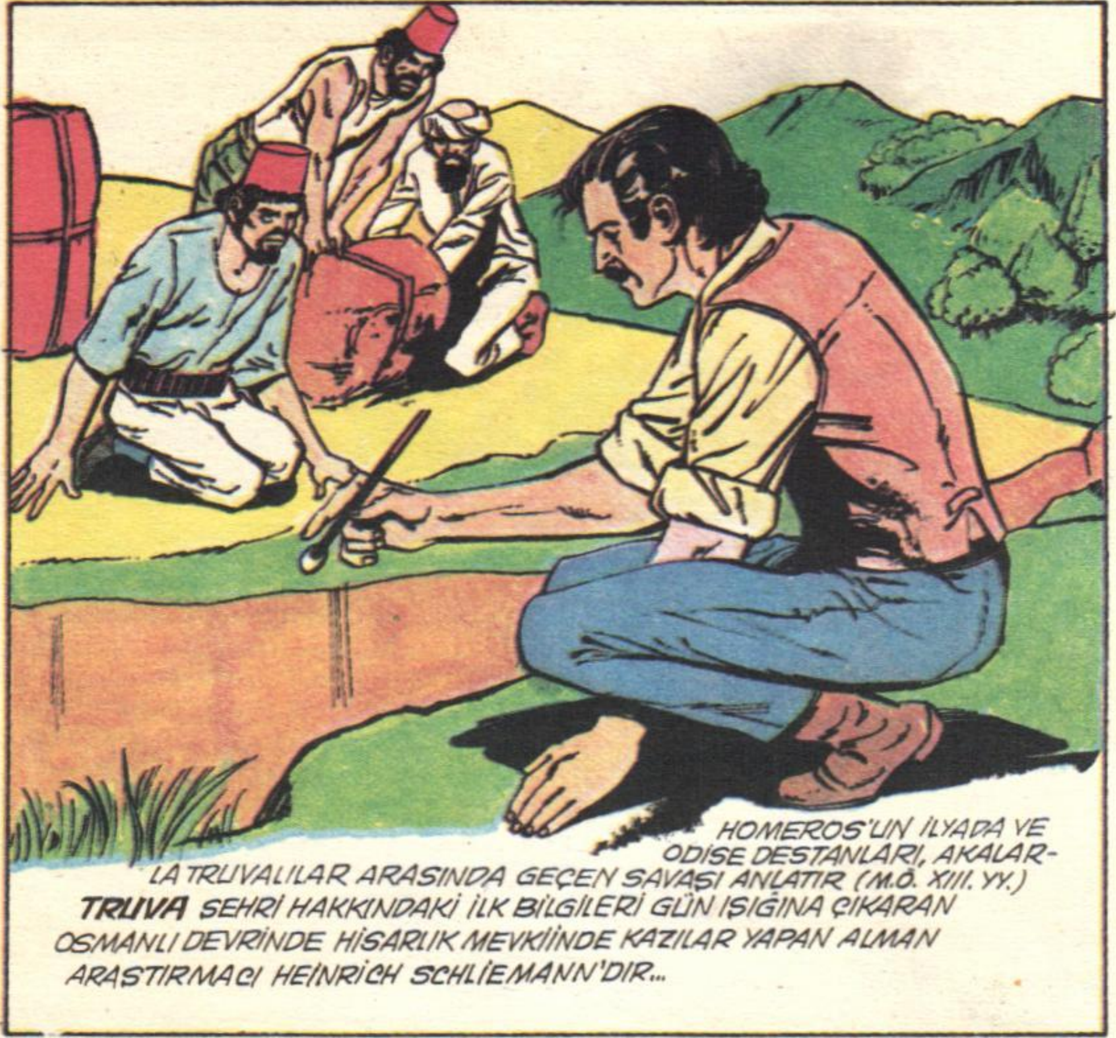

DELPHOI
PATRAS
THEBAI
KORINTOS
MARATON
EGE DENİZİ
ATİNA
PELOPONNES
DELOS
NAKSOS
ISPARTA
İYON DENİZİ
MİLO
GİRİTLİLERİN PARLAK BİR UYGARLIK SEVİYESİNE ERİŞTİKLERİ BU DÖNEMDE AKALAR DA DENİZCİLİĞİ ÖĞRENMEKTE GECİKMEDİLER.. EN ÖNEMLİ AKA ŞEHİRLERİ (MİKENAİ VE TİRİNS), PELOPENNES'İN KUZEYİNDE YER ALAN ARGOLİS'TE TOPLANMIŞ DURUMDAYDI...
GİRİT DENİZİ
GİRİT
KNOSSOS


MİKENAİ ŞEHRİ M.Ö. XVII. YÜZYILDA KITA UYGARLIĞININ MERKEZİ HALİNE GELDİ.. EGE ADALARI İLE YARIMADANIN ARGOS, TİRİNS VE PİLOS GİBİ ÖNEMLİ BAZI KENTLERİNE KÜLTÜREL AÇIDAN EGEMEN OLDU...

12


AKALARIN BÜYÜMESİ VE GELİŞMESİ BÖLGEDE SİYASİ DENGEYİ ANİDEN BOZDU.. GİRİT ADASI İŞGAL EDİLDİ.. M.Ö. 1400'DE KNOSSOS YERLE BİR OLDU...


BU TARİHTEN SONRA GİRİT UYGARLIĞI GİDEREK ZAYIFLADI VE YUNANCA KONUŞAN ULUSLAR EGE'YE HAKİM OLDULAR.. TUNÇ DEVRİNİN SON YILLARINDA AKA HAKİMİYETİ, SINIRLARINI DOĞUDA KÜÇÜK ASYA VE SURİYE, BATIDA İTALYA'NIN GÜNEYİ VE SİCİLYA'YA KADAR GENİŞLETTİ...
13


HOMEROS'UN İLYADA VE
ODISE DESTANLARI, AKALAR-
LA TRUVALILAR ARASINDA GEÇEN SAVAŞI ANLATIR (M.Ö. XIII. YY.)
TRUVA SEHRİ HAKKINDAKİ İLK BİLGİLERİ GÜN IŞIĞINA ÇIKARAN
OSMANLI DEVRİNDE HİSARLIK MEVKİİNDE KAZILAR YAPAN ALMAN
ARAŞTIRMACI HEİNRİCH SCHLİEMANN'DIR...


KARISININ DA
YARDIMIYLA İŞE KOYU-
LAN SCHLİEMANN, 1871
YILINDA 80 İSÇİ İLE KAZI-
LARA BAŞLADI...

14


İKİ YIL SONUNDA BİRBİRİ ÜZERİNE KURULMUŞ ÇOK SAYIDA ŞEHİR KALINTISI ORTAYA ÇIKARILDI.. PEKİ AMA, BUNLARDAN HANGİSİ AKALAR TARAFINDAN YIKILMIŞ OLAN ŞEHİRDİ?.. ASIL KAZI ALANININ.....


...YAKININDA TAŞTAN BÜYÜK BİR CADDE VE SUR KALINTISI BULUNUYORDU...
BURADA BİZZAT SCHLIEMANN VE EŞİ TARAFINDAN BULUNAN METAL PARÇALARI VE MÜCEVHERLERİN İLYADA DESTANINDA SÖZÜ EDİLEN KRAL PRİAMOS'UN HAZİNELERİ OLDUĞU SANILDI.. OYSA BUNLAR TRUVA SAVAŞI'NDAN BİN YIL ÖNCE VAR OLAN II. TRUVA ŞEHRİNE AİTTİ...
15


TRUVA'DA ÜÇ YIL SÜREN BİR KAZIDAN SONRA SCHLIEMANN, YUNANİSTAN HÜKÜMETİ TARAFINDAN MİKENAİ'DE KAZILAR YAPMAK ÜZERE, BU ÜLKEYE DAVET EDİLDİ...


O TARİHTEN ÜÇ BİN YIL ÖNCE MİKENAİ'DE TRUVALILARA KARŞI SAVAŞ AÇAN **AGAMEMNON** HÜKÜM SÜRMEKTEYDİ...
SCHLIEMANN ŞEHRİN TAHKİMATLI BÖLGESİ DURUMUNDA OLAN **AKROPOLİS**'TE BİR KAZI GERÇEKLEŞTİRDİ
16


İKİ YIL SONUNDA BİRBİRİ ÜZERİNE KURULMUŞ ÇOK SAYIDA ŞEHİR KALINTISI ORTAYA ÇIKARILDI.. PEKİ AMA, BUNLARDAN HANGİSİ AKALAR TARAFINDAN YIKILMIŞ OLAN ŞEHİRDİ?.. ASIL KAZI ALANININ.....


... YAKININDA TAŞTAN BÜYÜK BİR CADDE VE SUR KALINTISI BULUNUYORDU...
BURADA BİZZAT SCHLIEMANN VE EŞİ TARAFINDAN BULUNAN METAL PARÇALARI VE MÜCEVHERLERİN İLYADA DESTANINDA SÖZÜ EDİLEN KRAL PRIAMOS'UN HAZİNELERİ OLDUĞU SANILDI.. OYSA BUNLAR TRUVA SAVAŞI'NDAN BİN YIL ÖNCE VAR OLAN II. TRUVA ŞEHRİNE AİTTİ...

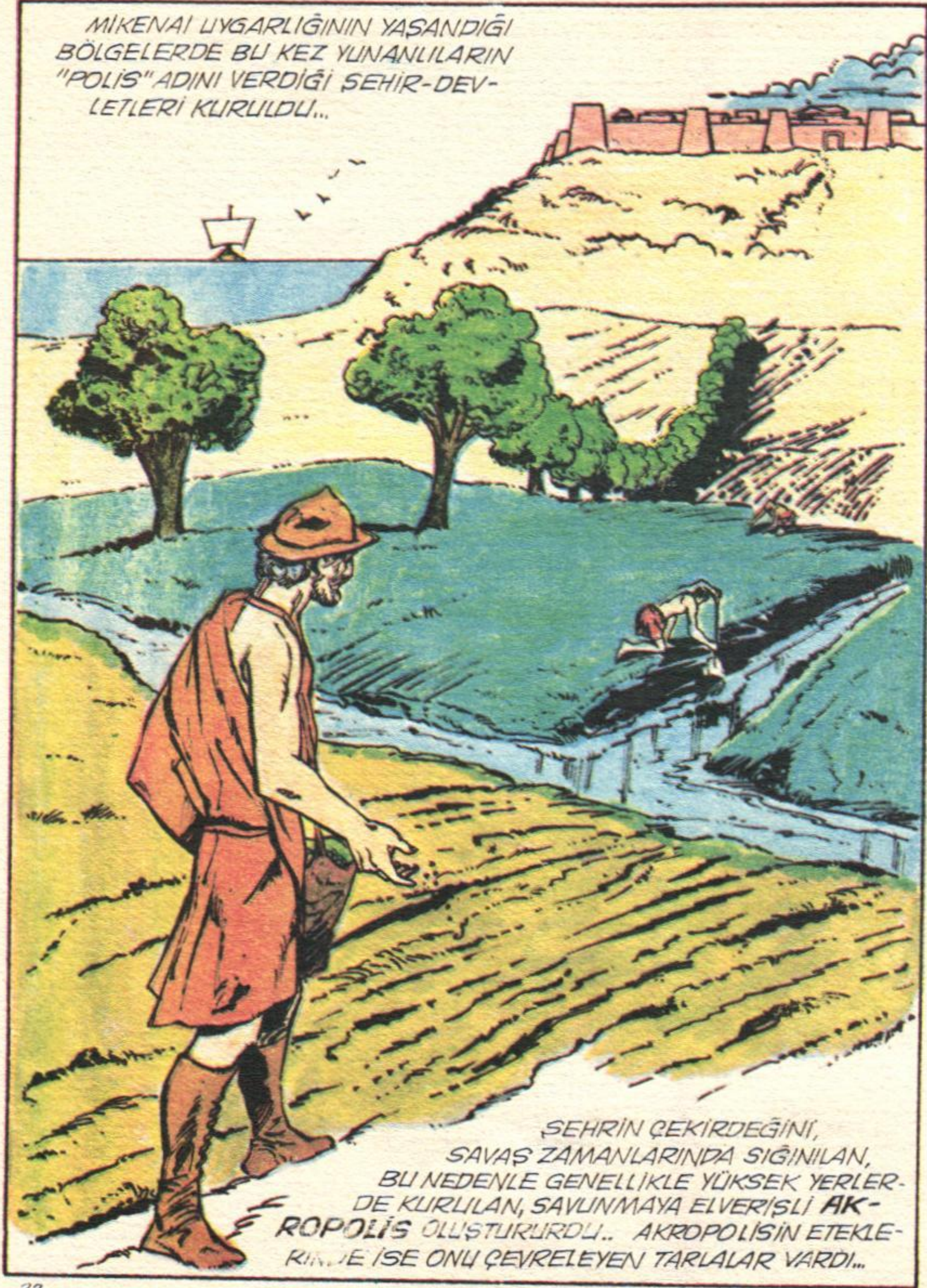
15


TRUVA'DA ÜÇ YIL SÜREN BİR KAZIDAN SONRA
SCHLIEMANN, YUNANİSTAN HÜKÜMETİ TARAFINDAN
MİKENAİ'DE KAZILAR YAPMAK ÜZERE, BU ÜLKEYE
DAVET EDİLDİ...


O TARİHTEN ÜÇ BİN YIL ÖNCE
MİKENAİ'DE TRUVALILARA KARŞI
SAVAŞ AÇAN AGAMEMNON
HÜKÜM SÜRMEKTEYDİ...
SCHLIEMANN ŞEHRİN TAHKİMATLI BÖLGESİ DURUMUNDA
OLAN AKROPOLİS'TE BİR KAZI GERÇEKLEŞTİRDİ...

16


DORLARIN DEMİR SILAHLARI, AKALARIN TUNÇTAN SİLAHLARI-NI EZİP GEÇMİŞTİ.. PELOPONNES'İN YANI SIRA GİRİT VE RODOS DA DORLARIN ELİNE GEÇTİ...
AKALARIN BİR BÖLÜMÜ YURTLARINI BIRAKARAK ANADOLU KIY'LARINA YERLEŞTİLER.. "DENİZ KAVİMLERİ" ADI VERİLEN BİR BAŞKA GRUP, AKDENİZ'DE KORSANLIĞA BAŞLA-YARAK MISIR VE YAKINDOĞU SAHİLLE-RİNİ YAĞMALADILAR...
21


MİKENAİ UYGARLIĞININ YAŞANDIĞI BÖLGELERDE BU KEZ YUNANLILARIN "POLİS" ADINI VERDİĞİ ŞEHİR-DEVLETLERİ KURULDU...
ŞEHRİN ÇEKİRDEĞİNİ, SAVAŞ ZAMANLARINDA SIĞINILAN, BU NEDENLE GENELLİKLE YÜKSEK YERLERDE KURULAN, SAVUNMAYA ELVERİŞLİ **AKROPOLİS** OLUŞTURURDU.. AKROPOLİSİN ETEKLERİNDE İSE ONU ÇEVRELEYEN TARLALAR VARDI...
22


HER TÜRLÜ VATANDAŞLIK HAKKINA SAHİP OLAN YUNAN SOYLULARINI, İSTİLACI DOR KAVİMLERİNİN TORUNLARI OLUŞTURURDU.. BUNLAR TOPRAKLARIN BÜYÜK BİR KISMINA SAHİPTİLER.. YERLİ HALK SOYLULARIN....


.... HİZMETLERİNİ GÖRMEK VE TARIMLA UĞRAŞMAKLA GÖREVLİYDİ.. SİYASİ HİÇBİR HAKLARI YOKTU.. BİR DE EV İŞLERİNDE ÇALIŞTIRILAN KÖLELER VARDI... SOYLU AİLELELERİN ZENGİNLİĞİ KÖLELERİNİN SAYISINA GÖRE NİTELENİRDİ...
23


ULUSLARARASI TİCARET, GİRİTLİLERİN VE MİKENAİLİLERİN ZAYIFLAMASINDAN BERİ FENİKELİLERİN ELİNDEYDİ...

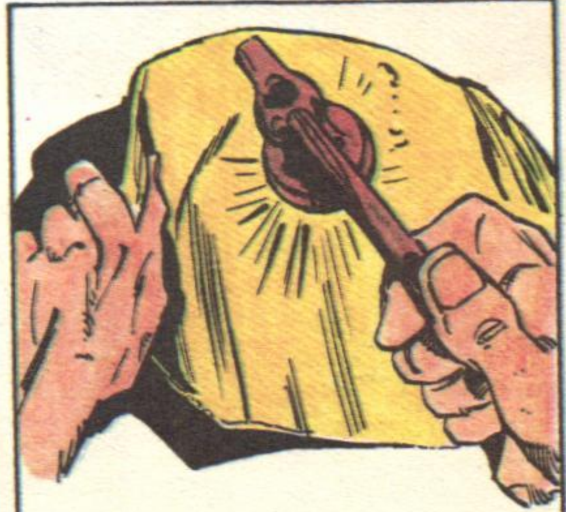

FENİKELİLER YUNANİSTAN'A TİCARETİN YANI SIRA ALFABELERİNİ DE SOKMUŞLARDI...


ZATEN AKALARIN KULLANDIĞI **LİNEER B** SİSTEMİNDEKİ GİRİT YAZISI, MİKENAİ UYGARLIĞI İLE BİRLİKTE YOK OLMUŞ DURUMDAYDI...

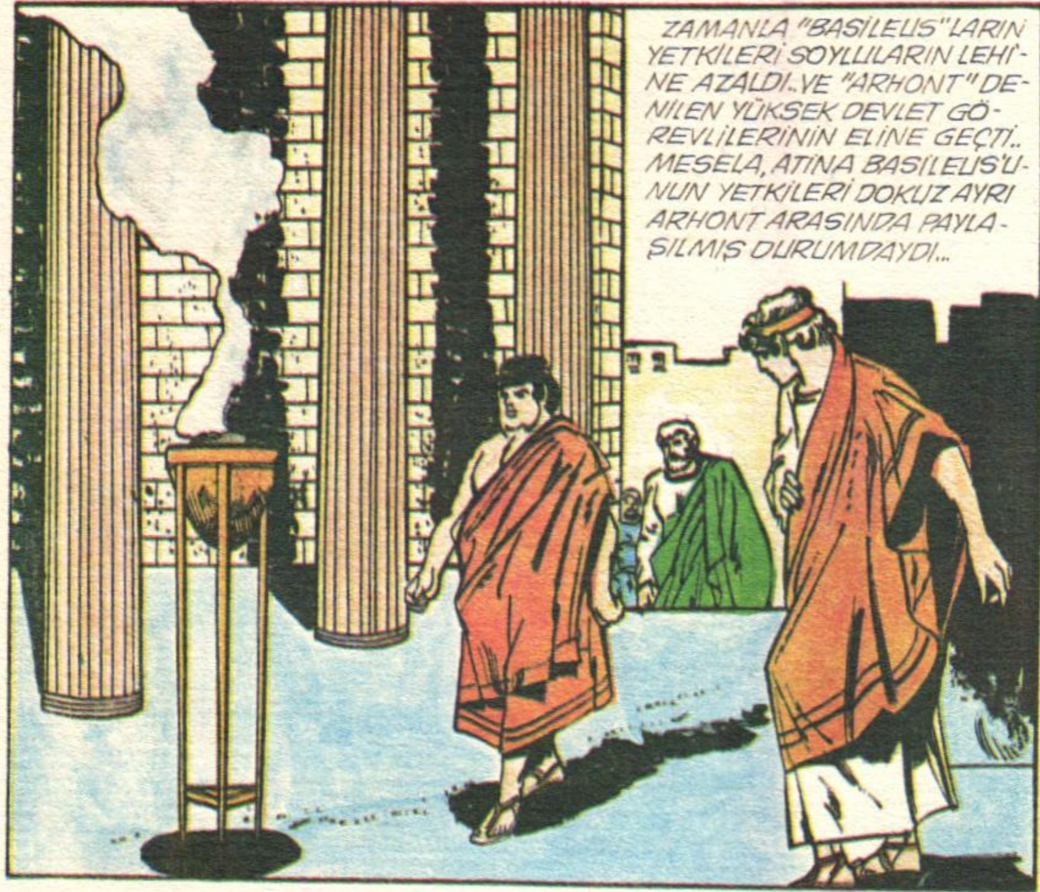
24


M.Ö. IX. VE VIII. YÜZYILLARDA YUNANLILAR FENİKE ALFABE-SİNİ KENDİ DİLLERİNE UYGULADILAR...


M.Ö. XII. VE VIII. YÜZYILLAR ARASINDA HÜKÜM SÜREN "KARANLIK DEVİR" DE SANAT ALANINDA ÖNEMLİ BİR GELİŞME GÖRÜLMEDİ...


ANCAK, **İLYADA** VE **ODİSE** DESTANLARINDA SÖZÜ EDİLDİĞİ GİBİ, DEMİRCİ, BAKIRCI, DERİCİ VE DOĞRAMACI GİBİ ZANAATKÂR-LAR DA YOK DEĞİLDİ...

25


ZAMANLA "BASİLEUS"LARIN YETKİLERİ SOYLULARIN LEHİ-NE AZALDI..VE "ARHONT" DE-NİLEN YÜKSEK DEVLET GÖ-REVLİLERİNİN ELİNE GEÇTİ.. MESELA, ATİNA BASİLEUS'U-NUN YETKİLERİ DOKUZ AYRI ARHONT ARASINDA PAYLA-ŞILMIŞ DURUMDAYDI...

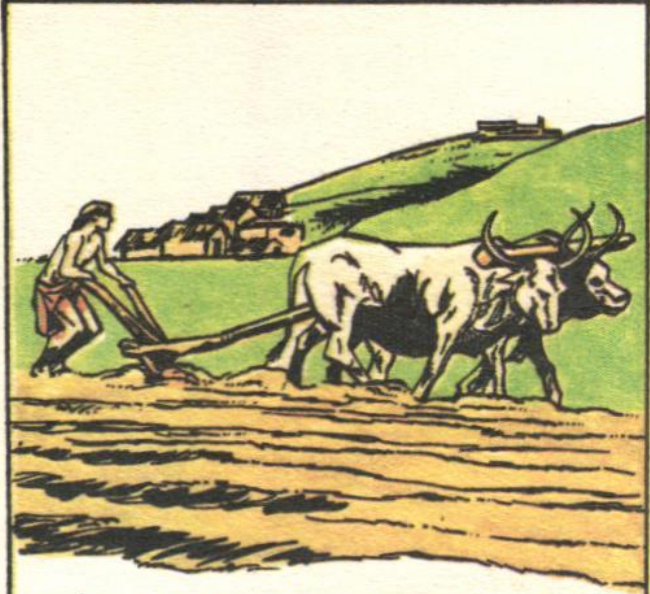

ARHONT'LARIN İDARESİNDE EZİLEN HALK, KLASİK YUNAN UYGARLIĞINI GERÇEKLEŞTİRECEK YENİ BİR TOPLUMUN ÇEKİRDEĞİNİ OLUŞTURDU...

26


VERİMLİ TOPRAKLARIN SOYLULARIN ELİNDE
BULUNMASI VE BELİREN NÜFUS ARTIŞI KARŞI-
SINDA BAŞGÖSTEREN YİYECEK DARLIĞI, YUNAN-
LILARI M.Ö. 750-M.Ö. 550 YILLARI ARASINDA
KADEMELİ OLARAK YENİ TOPRAKLAR ARAMAK
ÜZERE GÖÇE SEVK ETTİ (KOLONİZASYON).

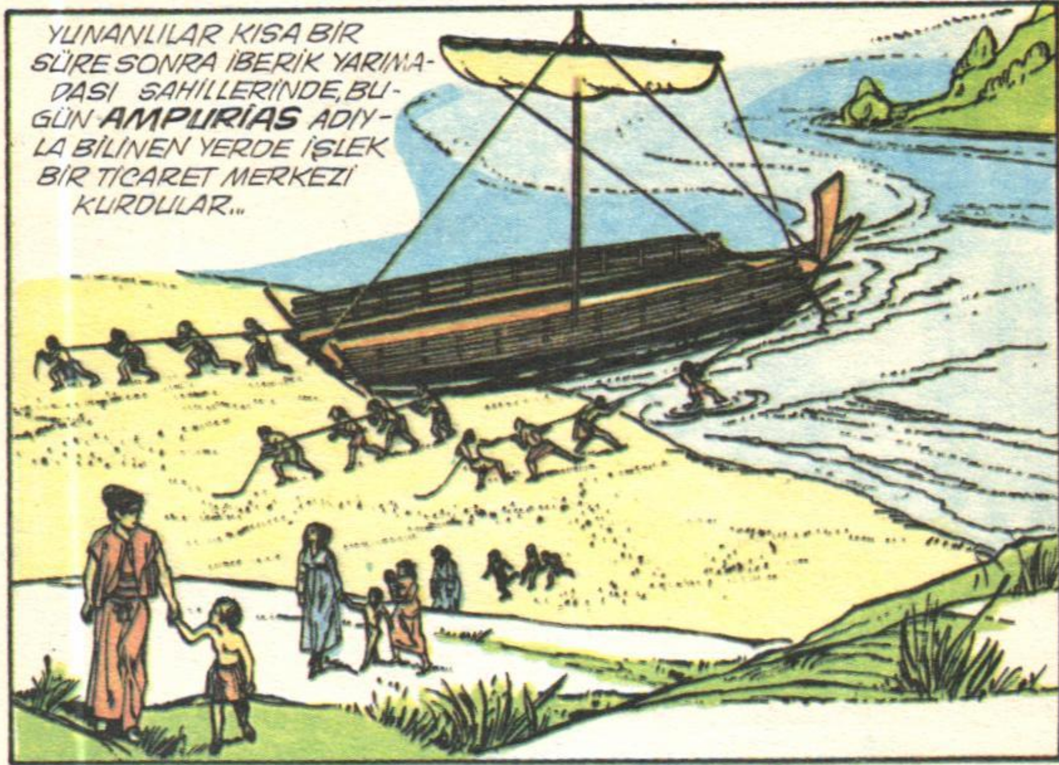

DENİZ YOLU İLE YAPILAN BU BÜYÜK GÖÇ SONUNDA
YUNANLILAR DOĞUDA KARADENİZ SAHİLLERİNDEN, BATIDA
İSPANYA'YA KADAR DAĞILDILAR...
27


YUNANLILARIN SAHİL ŞEHİRLERİNİ İŞGALİ SIRASINDA YERLİ HALK, DAHA İÇERİLERE ÇEKİLMEK ZORUNDA KALIYORDU...


İLK YERLEŞİLEN BÖLGELERDEN BİRİ, İTALYA'NIN GÜNEY KIYILARI VE SİCİLYA ADASIYDI... BURAYA BÜYÜK YUNANİSTAN ADI VERİLDİ...


M.Ö. VII. YÜZYILDA, KUZEY AFRİKA'DA KİRENE (M.Ö. 630), FRANSA'DA İSE BUGÜNKÜ MARSİLYA'NIN YERİNDE MASSALİA (M.Ö. 600 YILINA DOĞRU) ŞEHİRLERİ KURULDU...

28


YUNANLILAR KISA BİR SÜRE SONRA İBERİK YARIMADASI SAHİLLERİNDE, BUGÜN **AMPURİAS** ADIYLA BİLİNEN YERDE İŞLEK BİR TİCARET MERKEZİ KURDULAR...


EMPORİON
MARSİLYA
ADRİYATİK D.
KARA DENİZ
NAPLES
BİZANS
TİREN DENİZİ
EFES
SİRAKÜZA
MİLET
AKDENİZ
KİRENE
NAUKRATİS
BU KONOLİZASYON HAREKETİ TRAKYA VE HELLESPONTOS (ÇANAKKALE BOĞAZI) KIYILARINDAN, KARADENİZ SAHİLLERİNE, GÜNEYDE **NİL** DELTASINDAKİ NAUKRATİS'E KADAR YAYILMAYA DEVAM ETTİ...

28


YENİ YENİ BAĞIMSIZ ŞEHİR-DEVLETLERİ KURULDU VE DENİZCİLİK ÇOK GENİŞ BİR ALANA YAYILDI...


TİCARİ İLİSKİLERİN GELİŞMESİ SONUCUNDA KOLONİ-SEHİRE GÖRE ANA-SEHİRLERDEKİ ÜRETİM FAALİ-YETİ ARTTI...

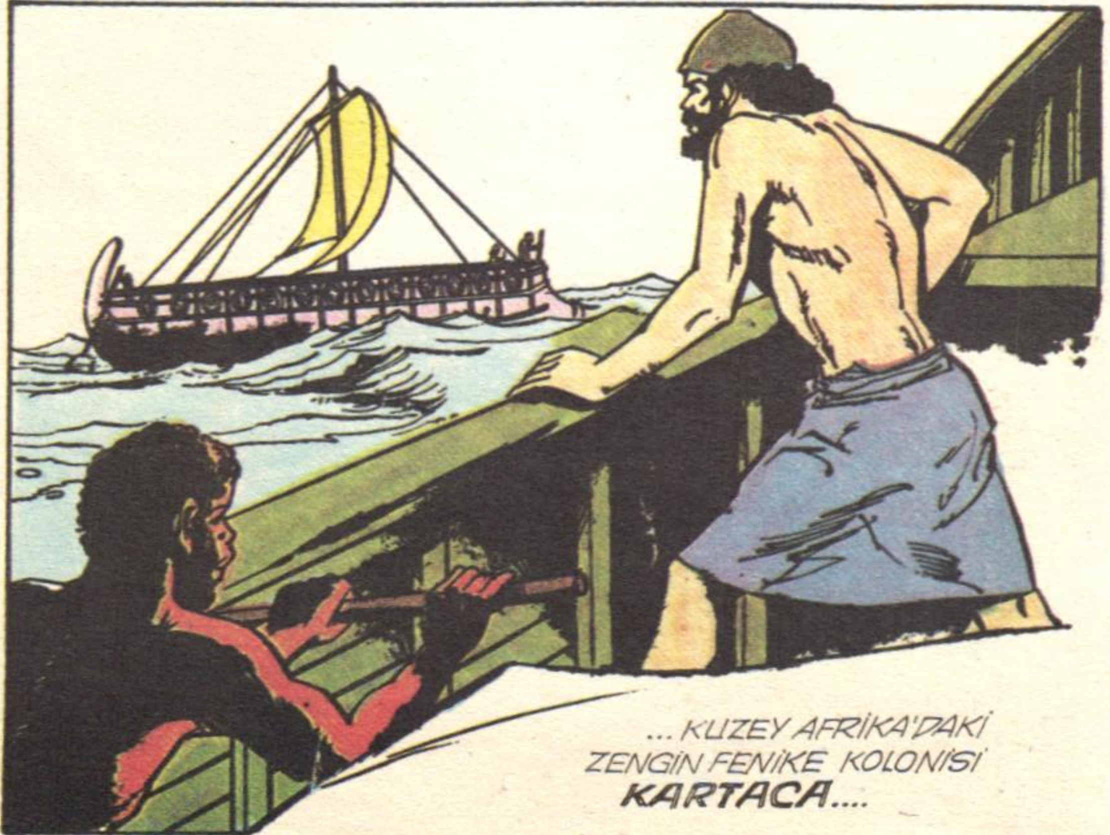

...VE TOPLUMLAR ARASI İLİSKİLER GELİŞTİ...


YUNANLILAR SİYASİ BİR BİRLİK OLUŞTUR-
MALARINA RAĞMEN, AYNI DİLİ KONUŞAN,
AYNI DİNİ İNANÇLARA, TARİHE VE DÜŞÜN-
CEYE SAHİP İNSANLAR OLARAK...


...GİTTİKLERİ YERLERE KÜLTÜRLERİNİ DE
BERABERLERİNDE GÖTÜRÜYORLAR VE YU-
NAN DİL, DİN, GELENEK-GÖRENEK VE YÖNE-
TİM BİÇİMİ HIZLA YAYILMAYA DEVAM
EDİYORDU...

31

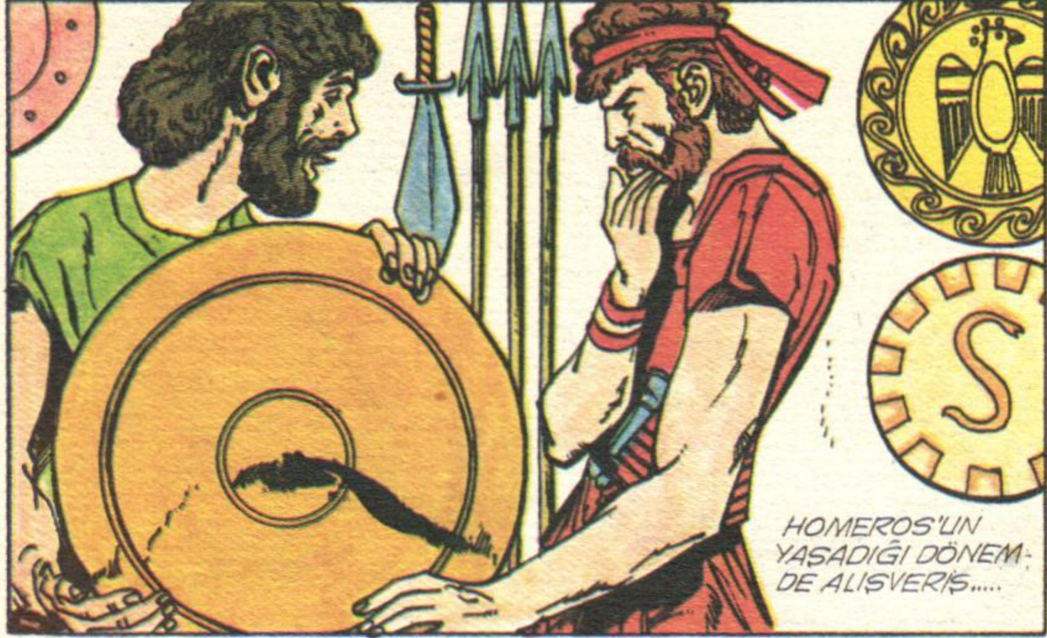

YALNIZCA ORTA İTALYA'DA KURULMUŞ OLAN **ETRURYA**.....


... KUZEY AFRİKA'DAKİ ZENGİN FENİKE KOLONİSİ **KARTACA**....

32


.... SURİYE VE FENİKE KIYILARINDA HÜKÜM SÜREN ASUR İMPARATORLUĞU TOPRAKLARINDA, YUNANLILARIN KÜL-TÜREL AÇIDAN FAZLA BİR ETKİNLİĞE ULAŞAMADIKLARINI GÖRMEKTEYİZ...


BUNA RAĞMEN YUNANLILARIN M.Ö. VII. YÜZYILDAN İTİBAREN İLKÇAĞIN EN GÜÇLÜ DEVLETLERİ ARASINDA YERİNİ KORUDUĞUNU RAHATLIK-LA SÖYLEYEBİLİRİZ...
33



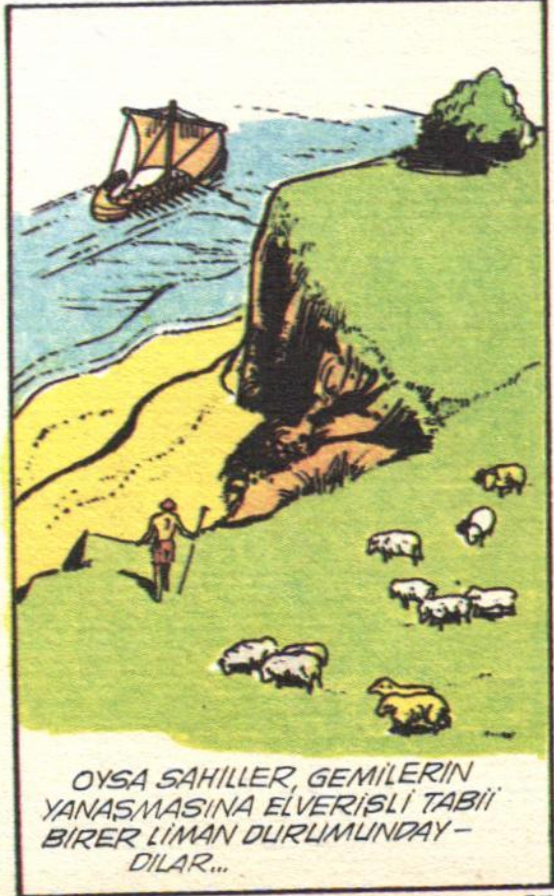
... BÜYÜKBAŞ HAY-
VANLAR ÜZERİNDEN
YAPILIRDI.. ÜÇ AYAK-
LI BRONZ BİR TEN-
CERE 12 ÖKÜZ, BRONZ
BİR ZIRH İSE 9 DANA
DEĞERİNDEYDİ...
ARKAİK DÖNEMDE TİCA-
RETİN GELİŞMESİ, DEĞİŞ-TOKUŞU
DAHA PRATİK OLAN MADENİ PARA-
NIN KULLANIMINI GEREKLİ KILDI...



34


ULAŞIM VE TİCARET ALANINDA DENİZ YOLUNUN TERCİH EDİLMESİ SEBEBİYLE GEMİCİLİĞE BÜYÜK ÖNEM VERİLİRDİ...


ZİRA DAĞLIK BİR ARAZİYE SAHİP YARIMADA ÜZERİNDE KURULMUŞ OLAN SİTELER ARASINDA KARA ULAŞIMINI GERÇEKLEŞTİRMEK HEMEN HEMEN İMKÂN - SIZDI...


OYSA SAHİLLER, GEMİLERİN YANAŞMASINA ELVERİŞLİ TABİİ BİRER LİMAN DURUMUNDAY - DILAR...

35


KOLONİZASYON KÖYLERDE YAŞAYAN NÜFUSUN DÜŞMESİNE YOL AÇMIŞTI.. BU NEDENLE TARLALARDA, EV İŞLERİNDE VE İNŞAATLARDA ÇALIŞTIRILMAK ÜZERE DENİZAŞIRI KOLONİLERDEN ÇOK SAYIDA KÖLE TOPLANDI...


SİYASİ VE SOSYAL DEĞİŞİKLİKLERİN YAŞANDIĞI BU DÖNEMDE TÜCCARLAR, ZANAATKÂRLAR VE BANKERLERDEN OLUŞAN YENİ BİR ZÜMRE DOĞDU.. ANCAK SİYASİ YETKİLER HENÜZ SOYLULARIN TEKELİNDEYDİ...

36


BU DURUM SOYLULARLA, EMEKLERİNİN KARŞILIĞINDA ELDE ETTİKLERİ PARAYLA GÜÇLÜ BİR DURUMA GELEN ORTA SINIFIN ARALARININ AÇILMASINA YOL AÇTI.. ÇIKAN KARIŞIKLIKLAR SONUNDA BAZI SİTELERDE SOYLULAR DURUMLARINI KORURLARKEN, BAZILARINDA İSE İKTİDARI ORTA SINIFLA PAYLAŞMAK ZORUNDA KALDILAR..


BU ARADA İKTİDARI ELLERİNDE BULUNDURAN SOYLULAR, KANUN KOYUCULARIN ATANMASI GİBİ BAZI KONULARDA, SAHİP OLDUKLARI İMTİYAZLARI DEVRETMEK ZORUNDA KALMIŞLARDI...

37

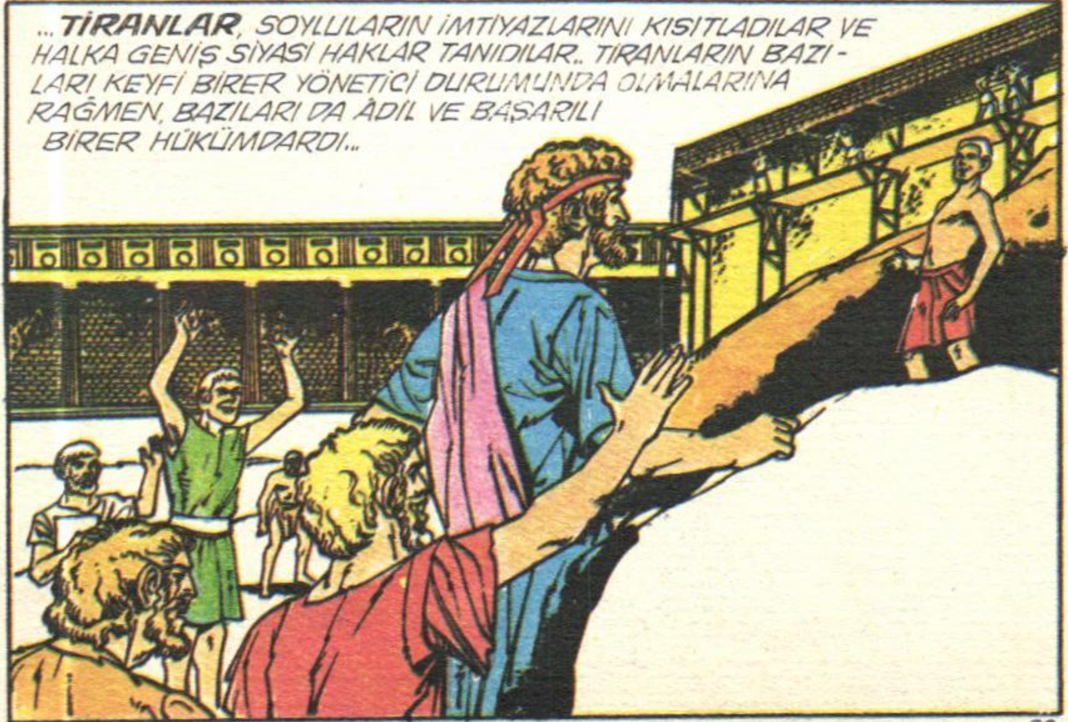

KANUN KOYUCULARIN GÖREVİ, YASALARI HAZIRLAMAK VE ONLARI YAZILI HALE GETİREREK DEĞİŞTİRİLMELERİNİ ÖNLEMEKTİ...


ZİRA O DÖNEME KADAR SOYLULARIN ELİNDE OLAN ADALET MEKANİZMASI SABİT OLMAYAN KARARLAR ÇERÇEVESİNDE İŞLER VE KEYFİ BİR BİÇİMDE YÜRÜTÜLÜRDÜ...


BÖYLELİKLE DEVLET, ARİSTOKRASİNİN GÖZÜNDE BİR PRESTİJ KAZANMIŞ OLDU...

38


ANCAK REFORMLARIN YETERSİZLİĞİ, ARİS-
TOKRASİYE KARŞI BİRLEŞEN HALK VE ORTA
SINIFIN ONAYIYLA TİRANLIĞI DOĞURDU... TÜM
YETKİLERİ KAYITSIZ ŞARTSIZ ELLERİNDE
BULUNDURAN...


...TİRANLAR, SOYLULARIN İMTİYAZLARINI KISITLADILAR VE
HALKA GENİŞ SİYASİ HAKLAR TANIDILAR.. TİRANLARIN BAZI-
LARI KEYFİ BİRER YÖNETİCİ DURUMUNDA OLMALARINA
RAĞMEN, BAZILARI DA ÂDİL VE BAŞARILI
BİRER HÜKÜMDARDI...

39

HER İKİ DURUMDA DA TİRANLIK, ARİSTOKRASİ YA DA DEMOKRASİ İLE YÖNETİLEN SİTELERDE, SİYASİ BİR GEÇİŞ DÖNEMİNİ OLUŞTURDU...



BUNUN TİPİK ÖRNEKLERİ **ISPARTA** VE **ATİNA** SİTELERİYDİ...

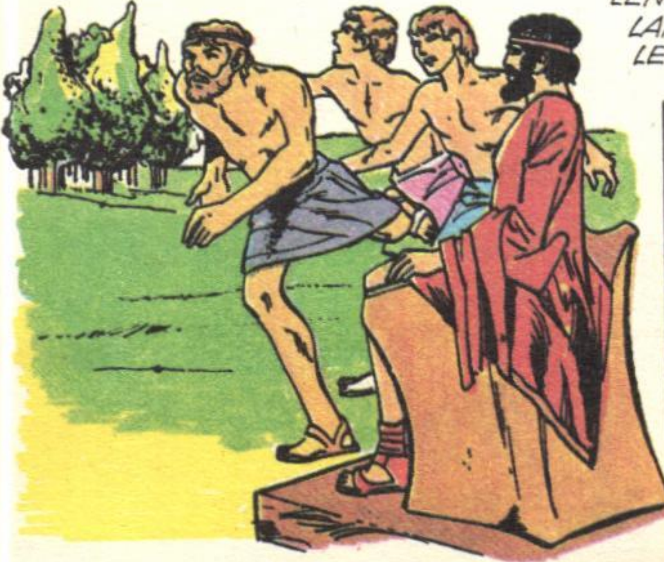


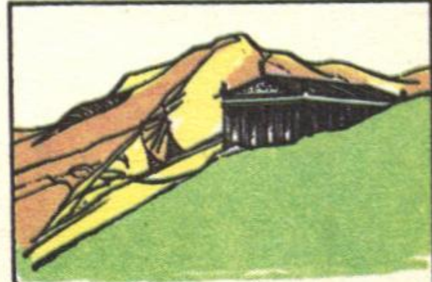
ATİNA

ISPARTA

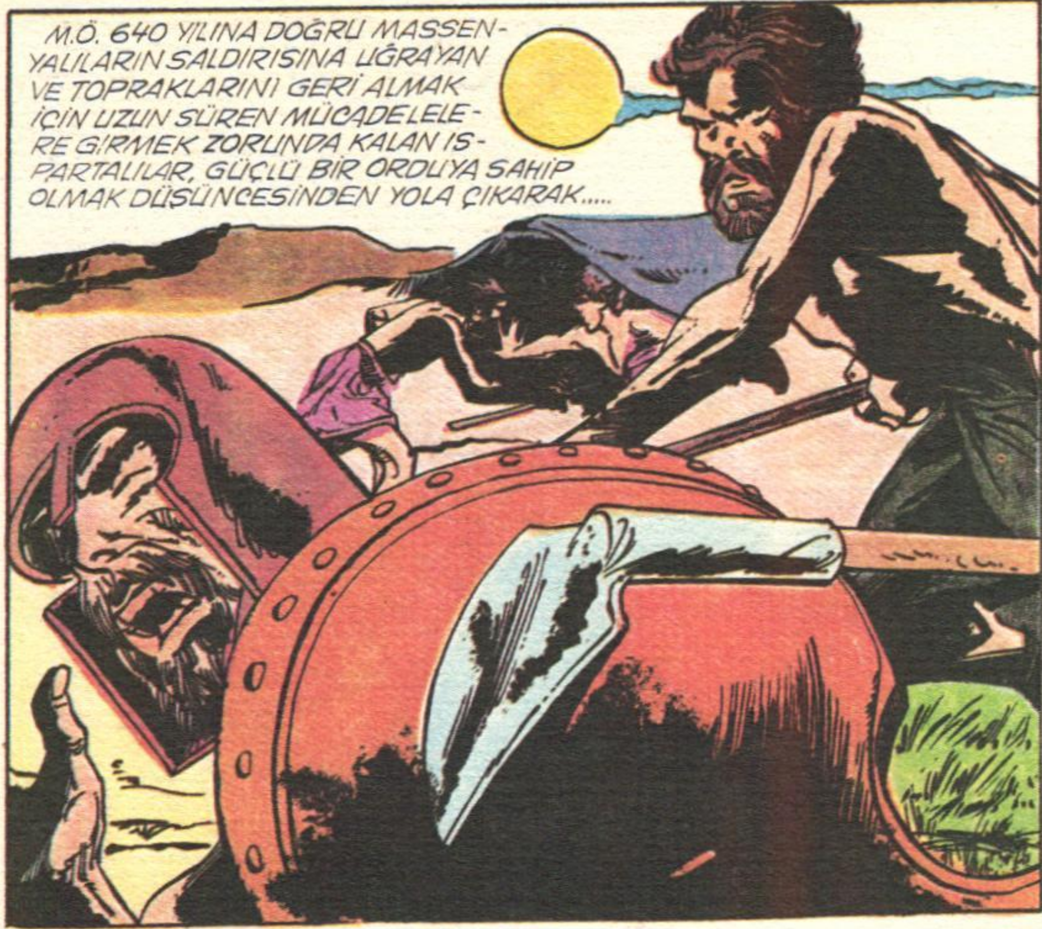
M.Ö. X. YÜZYILDA DORLARIN İSTİLASI SONUCU PELOPONNES'İN GÜNEYİNDE KURULAN ISPARTA, **LAKONYA** YA DA **LAKEDEMONYA** ADI VERİLEN BÖLGEDE YER ALIRDI...


M.Ö. VII. YÜZYILDA İSPARTA'DAKİ ŞEHİR YAŞA-
MI DİĞER YUNAN SİTELERİNDEN PEK FARKLI
DEĞİLDİ.. BURADA DA GEZGİN SAZ ŞAİRİ VE
SANATÇILAR MİSAFİR EDİLİR....


....ISPARTALI ATLETLER HER YIL DÜZEN-
LENEN OLİMPİYAT YARIŞMA-
LARINA BÜTÜN YUNANLI GENÇ-
LER GİBİ KATILIR....


....VE SİTELER, TANRILA-
RA ADANAN TAPINAKLAR-
LA SÜSLENİRDİ...

41

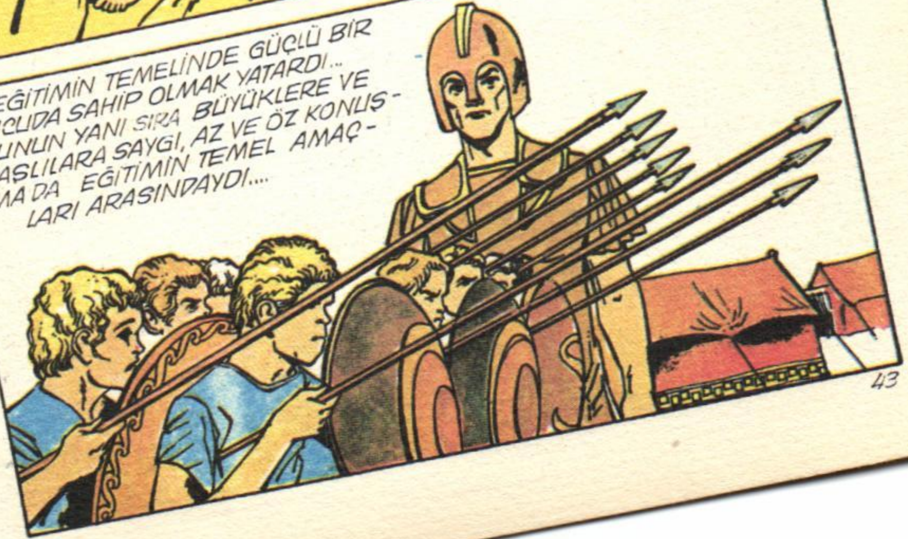


BÜTÜN TOPRAKLARI
DEVLETLESTİRDİLER..
TARIM ARAZİLERİ VA-
TANDASLAR ARASIN-
DA BÖLÜSTÜRÜLDÜ
VE BU ARAZİLERİ İŞ-
LETME GÖREVİ SAVAŞ
ESİRLERİ OLAN "HE-
LOT"LARA VERİLDİ...
GEÇİMİ BU SEKİLDE
GARANTİ ALTINA ALI-
NAN ISPARTALILARI
TEK BİR SEY BEKLİ-
YORDU; SAVASA
HAZIRLANMAK...



42


HER YENİ DOĞAN ERKEK BEBEK, ÖNCE AİLE BÜYÜKLERİYLE TANIŞTIRILIR, ASKERLİĞE ENGEL FİZİKSEL BİR KUSURU OLMASI HALİNDE TANRILARA KURBAN EDİLİRDİ.. BÖYLE BİR KUSURU OLMAYANLARSA YEDİ YAŞINA KADAR AİLELERİNİN YANINDA KALIR.....
...BU YAŞTAN SONRA BÜYÜK BİR DİSİPLİN İÇİNDE YETİŞTİRİLMEK ÜZERE OCAĞA ALINIRDI...


EĞİTİMİN TEMELİNDE GÜÇLÜ BİR VÜCUDA SAHİP OLMAK YATARDI... BUNUN YANI SIRA BÜYÜKLERE VE YAŞLILARA SAYGI, AZ VE ÖZ KONUŞMA DA EĞİTİMİN TEMEL AMAÇLARI ARASINDAYDI....
43


12 YAŞINA GELEN ÇOCUK, OCAKTAN AYRILARAK BUNDAN SONRAKİ YAŞAMI İÇİN ASKERİ GARNİZONLARA GÖNDERİLİRDİ...


ASKERİ EĞİTİMİN DIŞINDA OKUTULAN KONULAR, **HOMEROS**'UN ŞİİRLERİ, **TİRTAİOS**'UN SAVAŞ ŞARKILARI, AHLAK ÜZERİNE YAZILMIŞ BİRKAÇ KİTAPLA, EPİK ESERLERDİ.. UZUN YILLAR SÜREN SİLÂH TALİMLERİ VE TEHLİKELİ SAVAŞ OYUNLARI-NIN ÖĞRENİLMESİNDEN...

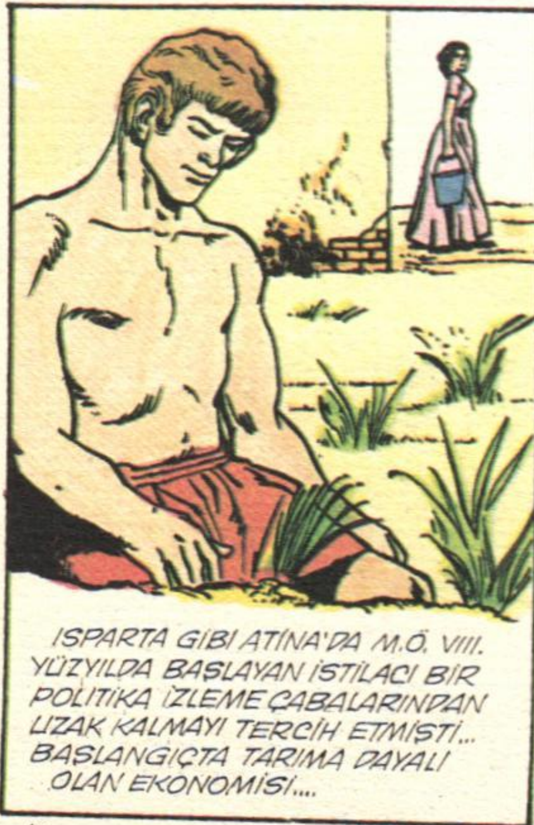

...SONRA, EĞİTİMİN SON BÖLÜMÜNDE GENÇ SAVAŞÇI BELLİ BİR SÜRE YALNIZ BAŞINA YAŞAMAK VE BU ARADA YAKALANMAMAK ZORUNDA BIRA-KILIR, DENEMELERDEN BAŞA-RIYLA GEÇEN ÖĞRENCİ 20 YA-ŞINA GELİNCE VATANDAŞLIK HAKKINI ELDE EDERDİ...

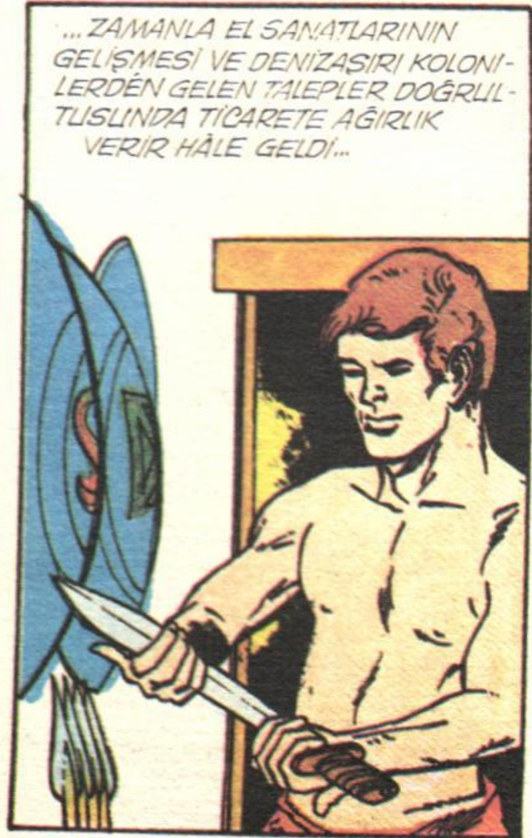
44


MONARŞİYLE İDARE EDİLEN ÜLKENİN BAŞINDA İKİ KRAL VE KANUNLARIN HAZIRLAYICISI DURUMUNDA OLAN BİR İHTİYARLAR MECLİSİ (GERUSIA) BULUNURDU...


ISPARTA HALKI, VATANDAŞLIK HAKKINA SAHİP ISPARTALILAR, SAVAŞ ESİRLERİ OLAN HELOTLAR VE PERİDİKOS ADLI SİYASİ HAKTAN YOKSUN HÜR KİŞİLERDEN OLUŞURDU...
45


M.Ö. VI. YÜZYILDA ISPARTA ÖTEKİ
BAĞIMSIZ ŞEHİR DEVLETLERİ İLE ASKERİ
BİR İTTİFAK OLUŞTURARAK "PELOPENNES
BIRLIĞI"Nİ KURDU...


ISPARTA GİBİ ATİNA'DA M.Ö. VIII.
YÜZYILDA BAŞLAYAN İSTİLACI BİR
POLİTİKA İZLEME ÇABALARINDAN
UZAK KALMAYI TERCİH ETMİŞTİ...
BAŞLANGIÇTA TARIMA DAYALI
OLAN EKONOMİSİ....


...ZAMANLA EL SANATLARININ
GELİŞMESİ VE DENİZAŞIRI KOLONİ-
LERDEN GELEN TALEPLER DOĞRUL-
TUSUNDA TİCARETE AĞIRLIK
VERİR HÂLE GELDİ...


ATTİKA
YARIMADASININ
1.600 km² LİK BÖ-
LÜMÜNDE KURUL-
MUŞ OLAN ATİNA-
ŞEHİR-DEVLETİNDE
HALK, YABANCILAR
VE KÖLELER DIŞIN-
DA SOYLULAR, KÜ-
ÇÜK ÇİFTÇİLER,
TÜCCARLAR VE ZANAAT-
KÂRLARDAN OLUŞURDU.. YÖ-
NETİM GENİŞ TOPRAKLARA SAHİP
SOYLULARIN ELİNDEYDİ...


TÜCCARLAR VE ZANAATKÂRLAR
İSE YARIMADANIN KIYI BÖLGESİNDE
TOPLANMIŞ OLUP "KIYIDA OTURAN-
LAR" ADIYLA ANILIRLARDI...

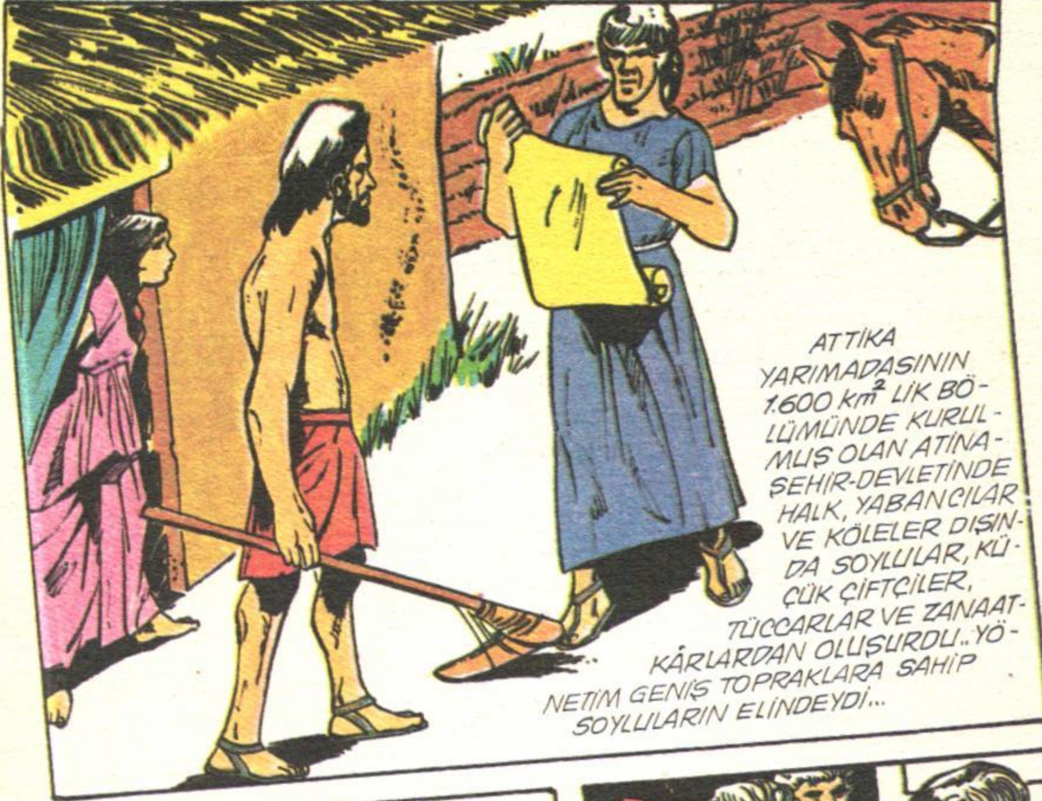

M.Ö. VII. YÜZYIL BOYUNCA
MEYDANA GELEN HER İKTİDAR
DEĞİŞİKLİĞİNDE ORTA SINIFI
OLUŞTURAN HALK, ARİSTOKRAT-
LARA KARŞI HAKLARINI KORU-
MAK İÇİN MÜCADELE ETMEK
ZORUNDA KALMIŞLARDI...

47


M.Ö. 620 YILINDA ARALIK-
SIZ SÜRDÜRDÜĞÜ BASKI
LARLA DEMOS, BİRTAKIM
HAKLAR ELDE ETMEYE BAŞ-
LADI.. BUNLARDAN BİRİ KA-
NUNLARIN YAZIYA GEÇİRİL-
MESİYDİ...


SOSYAL VE SİYASİ ALANDA BELİREN
GELİRİM, M.Ö. 594 YILINDA SOLON'UN
ARHONT SEÇİLMESİYLE SONUÇLANDI...
SOLON İLK İŞ OLARAK ÇOĞUNLUĞU ÇİFTÇİ
OLAN VATANDAŞLARIN BORÇLARINI BA-
ĞIŞLADI VE BORÇ YÜZÜNDEN DIŞ ÜLKE-
LERE SATILAN VATANDAŞLARI....
....DEVLET PARASI İLE
SATIN ALARAK YURTTAŞLARI
SERVETLERİNE GÖRE DÖRT
GRUBA AYIRDI...

48


ATTİKA YARIMADASININ 1.600 km² LİK BÖLÜMÜNDE KURULMUŞ OLAN ATİNA-ŞEHİR-DEVLETİNDE HALK, YABANCILAR VE KÖLELER DIŞINDA SOYLULAR, KÜÇÜK ÇİFTÇİLER, TÜCCARLAR VE ZANAATKÂRLARDAN OLUŞURDU.. YÖNETİM GENİŞ TOPRAKLARA SAHİP SOYLULARIN ELİNDEYDİ...


TÜCCARLAR VE ZANAATKÂRLAR İSE YARIMADANIN KIYI BÖLGESİNDE TOPLANMIŞ OLUP "KIYIDA OTURANLAR" ADIYLA ANILIRLARDI...


M.Ö. VII. YÜZYIL BOYUNCA MEYDANA GELEN HER İKTİDAR DEĞİŞİKLİĞİNDE ORTA SINIFI OLUŞTURAN HALK, ARİSTOKRATLARA KARŞI HAKLARINI KORUMAK İÇİN MÜCADELE ETMEK ZORUNDA KALMIŞLARDI...

47


M.Ö. 620 YILINDA ARALIK-
SIZ SÜRDÜRDÜĞÜ BASKI
LARLA **DEMOS**, BİRTAKIM
HAKLAR ELDE ETMEYE BAŞ-
LADI.. BUNLARDAN BİRİ KA-
NUNLARIN YAZIYA GEÇİRİL-
MESİYDİ...


SOSYAL VE SİYASİ ALANDA BELİREN
GELİRİM, M.Ö. 594 YILINDA **SOLON**'UN
ARHONT SEÇİLMESİYLE SONUÇLANDI...
SOLON İLK İŞ OLARAK ÇOĞUNLUĞU ÇİFTÇİ
OLAN VATANDAŞLARIN BORÇLARINI BA-
ĞIŞLADI VE BORÇ YÜZÜNDEN DIŞ ÜLKE-
LERE SATILAN VATANDAŞLARI....
....DEVLET PARASI İLE
SATIN ALARAK YURTTAŞLARI
SERVETLERİNE GÖRE DÖRT
GRUBA AYIRDI...

48

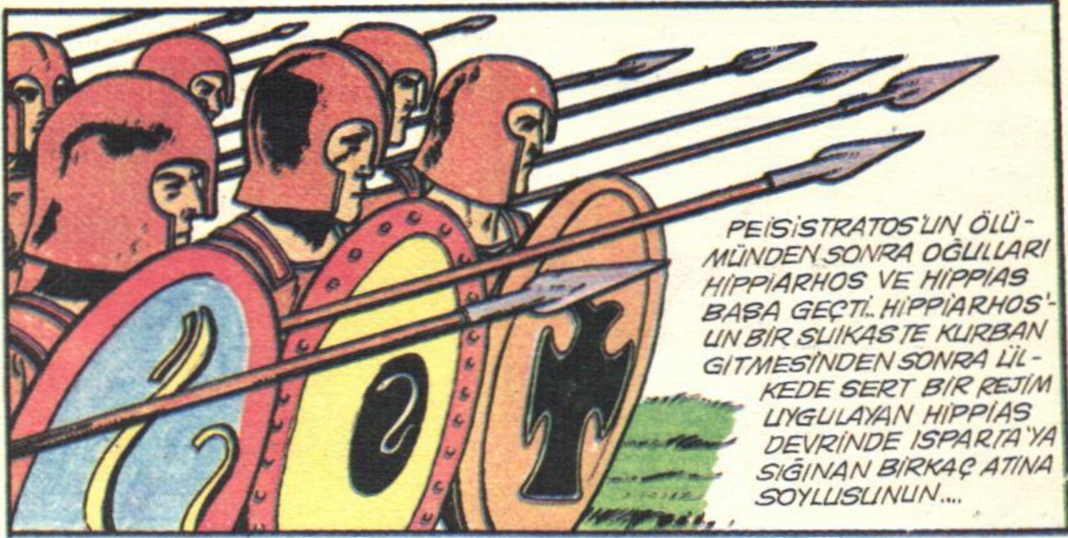


SOLON AYRICA ŞEHRİN İLERİ GELENLERİNDEN OLUŞAN VE GÖREVLERİ KANUNLARI HAZIRLAMAK OLAN 400 ÜYELİ BİR SENATO DURUMUNDAKİ "BULE"Yİ VE GÖREVİ 400'LER MECLİSİ'NİN....



49


SOLON'UN ÖLÜMÜNDEN SONRA SINIFLAR ARASI ÇATIŞMA YENİDEN BAŞLADI..ÜLKEDE TİRANLIK YÖNETİMİ KURAN "PEİSİSTRATOS" EL SANATLARI VE TİCARETİ DESTEKLER TUTUMUYLA, KÖYLÜLERİN DE GÜVENİNİ KAZANMAKTA GECİKMEDİ...
ATİNA MUHTEŞEM YAPILARLA SÜSLENDİ.. BU DÖNEMDE TANRIÇA ATHENA VE ŞARAP TANRISI DİONYSSOS (DİONİSSOS) ADINA KUTLAMA TÖRENLERİ DÜZENLENİRDİ.. TİRAN AYRICA HOMEROS'UN ŞİİRLERİNİ BİR ARAYA TOPLAYARAK KİTAP HALİNE GETİRDİ...
50


PEISISTRATOS'UN ÖLÜMÜNDEN SONRA OĞULLARI HIPPIARHOS VE HIPPIAS BAŞA GEÇTİ. HIPPIARHOS'UN BİR SUİKASTE KURBAN GİTMESİNDEN SONRA ÜLKEDE SERT BİR REJİM UYGULAYAN HIPPIAS DEVRİNDE ISPARTA'YA SIĞINAN BİRKAÇ ATİNA SOYLUSUNUN....


...KIŞKIRTMASIYLA KRAL KLEOMENES'İN KOMUTASINDA ATTİKA'YI İSTİLA EDEN ISPARTA ORDUSU, ATİNA'YI KUŞATTI.. SOYLULAR SOLON DEVRİNDEN ÖNCEKİ SİYASİ SİSTEMİ YENİDEN KURMAYI DENEDİLER..


... FAKAT DEMOKRASİDEN YANA OLAN BÜYÜK ÇOĞUNLUĞUN TEPKİSİYLE KARŞILAŞTILAR...
51


M.Ö. 508 YILINDA BAŞA
GEÇEN KLEISTHENNES
(KLEISTHENES) DEMOKRATİK
REJİMİ SAĞLAMLAŞTIRMAK
AMACIYLA ÜLKE TOPRAKLA-
RINI SINIF VE SERVET FARKI
GÖZETMEDEN 10 GRUBA
(FİLE) BÖLDÜ...


400'LER MECLİSİ'NİN
VE EKKLESIA'NIN ÜYE SAYISI
ARTIRILDI...
...VE EKKLESIA'YA, REJİMİ
SARSMAYA KALKIŞAN HER-
HANGİ BİRİNE SÜRGÜN CE-
ZASI UYGULAMA YETKİSİ
VERİLDİ...

52


M.Ö. 499 YILINDA ATİNA, PERS İMPARATORLUĞUNA BAŞKALDIRAN İYON ŞEHİRLERİNDEN MİLET VE DİĞER SİTELERE ASKERİ YARDIMDA BULUNDU.. BATI ANADOLU PERS SATRAPLIĞININ BAŞKENTİ OLAN **SARDES** İYONYALILAR TARAFINDAN YAKILIP YIKILDI..

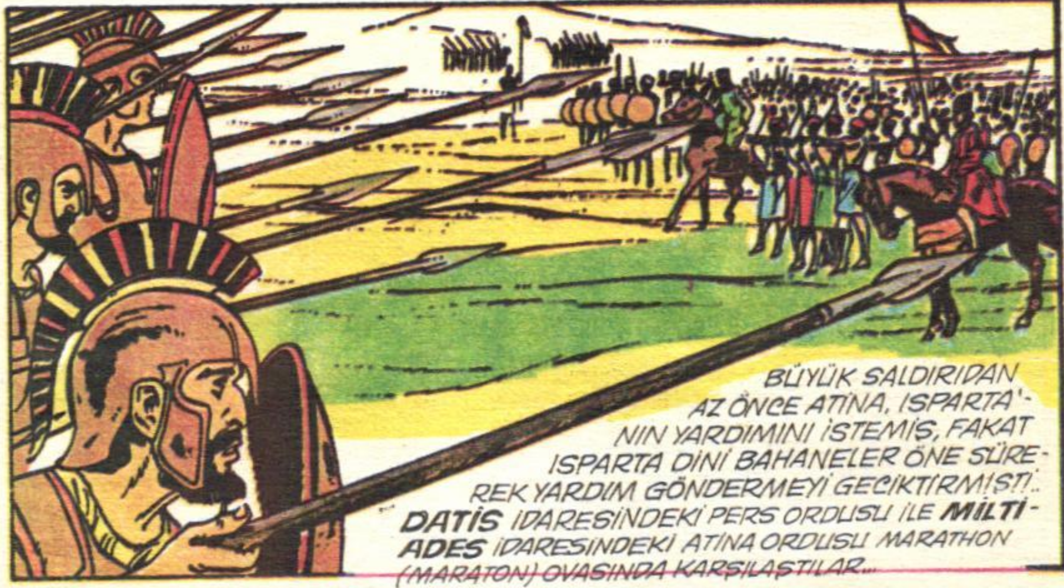

BU ARADA PERSLER DE İYON ŞEHİRLERİNİ YENİDEN EGEMENLİKLERİ ALTINA ALMIŞLAR VE DARİUS, HELLESPONTOS'U, TRAKYA VE MAKEDONYA'YI.....
...GEÇEREK YUNANİSTAN'I KUZEYDEN İSTİLA EDECEK BİR ORDU KURMA HAZIRLIKLARINA GİRİŞMİŞTİ.. BÖYLECE M.Ö. 492'DEN BAŞLAYARAK, YARIM ASIR SÜRECEK OLAN PERS SAVAŞLARI BAŞLAMIŞ OLUYORDU.. BU ARADA DONANMALARI YOK OLAN PERSLER İYONYA'YA DÖNMEK ZORUNDA KALDILAR...

53

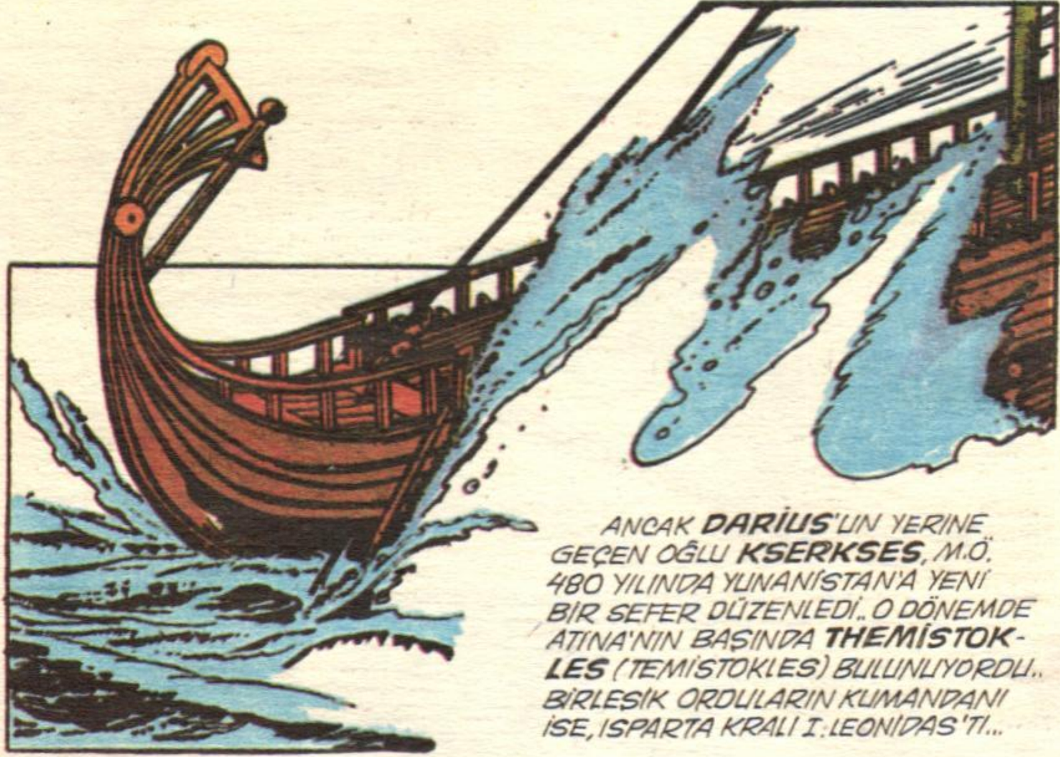

İKİ YIL SONRA FENİKE İDARESİNDEKİ BİR DONANMA İLE
YOLA ÇIKAN DARİUS, BUYRUĞU ALTINDAKİ TOPRAKLAR-
DAN GELEREK KENDİSİNE KATILAN ETYOPYALILAR,
MISIRLILAR VE HİNTLİLERDEN OLUŞAN BİR OR-
DUNUN VE SÜRGÜNDEKİ SABIK ATİNA.....

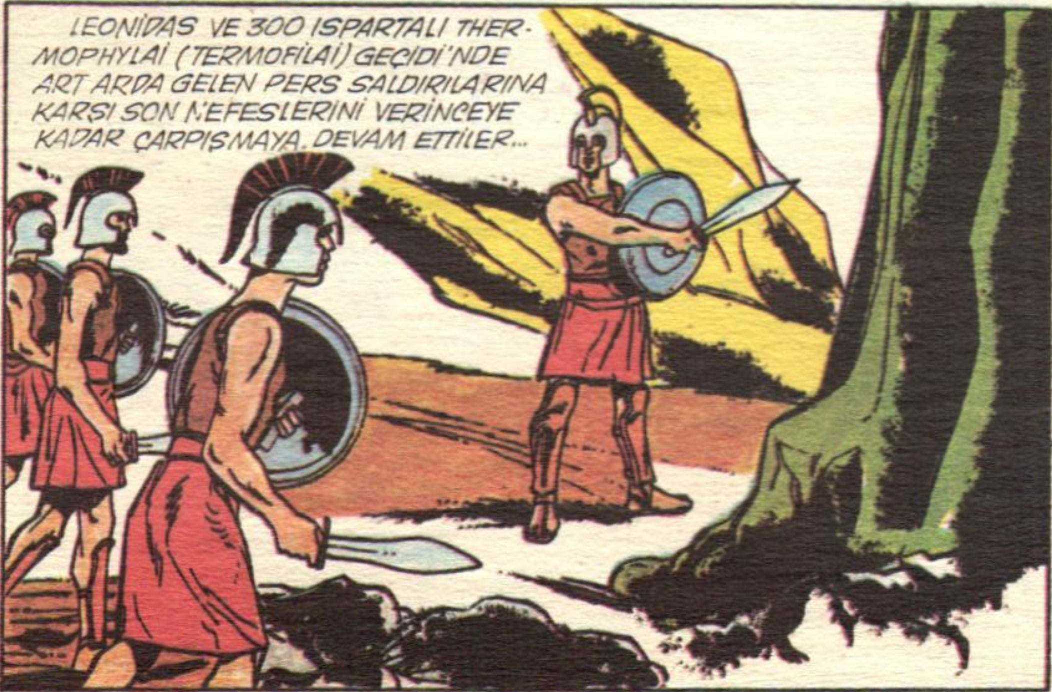

...TİRANI HİPPİAS'IN DESTE-
ĞİYLE FETİH HAREKETİNİ BAŞ-
LATTI... NAKSOS VE EUBOİA
(EĞRİBOZ) ADALARI İSTİLA EDİL-
Dİ.. İSYAN SIRASINDA MİLET'E
YARDIM EDEN ERETRİA
HALKI İRAN'A
SÜRÜLDÜ...

54

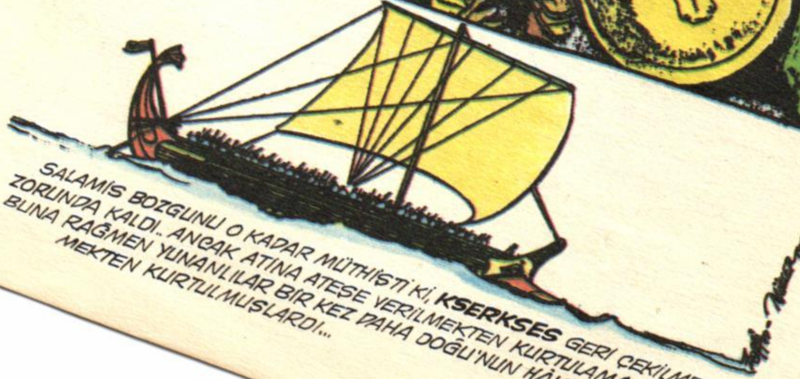

BÜYÜK SALDIRIDAN AZ ÖNCE ATİNA, ISPARTA'NIN YARDIMINI İSTEMİŞ, FAKAT ISPARTA DİNİ BAHANELER ÖNE SÜREREK YARDIM GÖNDERMEYİ GECİKTİRMİŞTİ.. **DATİS** İDARESİNDEKİ PERS ORDUSU İLE **MİLTİADES** İDARESİNDEKİ ATİNA ORDUSU MARATHON (MARATON) OVASINDA KARŞILAŞTILAR...


ATİNALILAR SAYICA ÇOK ÜSTÜN DURUMDA OLAN PERS ORDUSUNU KAHRAMANLIKLARI VE CESARETLERİ SAYESİNDE YENMEYİ BAŞARDILAR.. SAATLERCE SÜREN SAVAŞIN HİKAYESİ TARİHÇİ **HERODOTOS** TARAFINDAN DA KALEME ALINMIŞTIR...
55

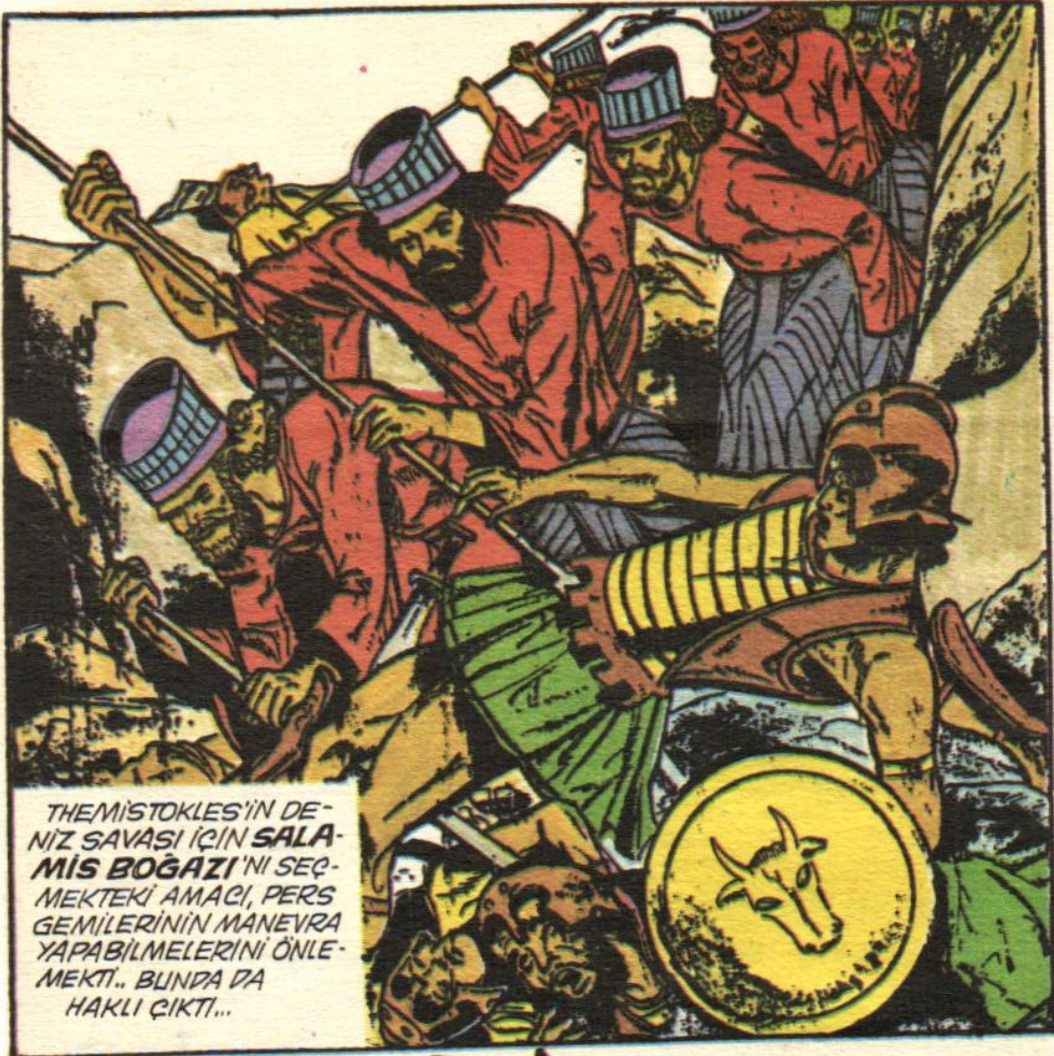

ANCAK DARIUS'UN YERİNE GEÇEN OĞLU KSERKSES, M.Ö. 480 YILINDA YUNANİSTAN'A YENİ BİR SEFER DÜZENLEDİ.. O DÖNEMDE ATİNA'NIN BAŞINDA THEMİSTOKLES (TEMİSTOKLES) BULUNUYORDU.. BİRLEŞİK ORDULARIN KUMANDANI İSE, ISPARTA KRALI I. LEONİDAS'TI...


LEONİDAS VE 300 ISPARTALI THERMOPHYLAİ (TERMOFİLAİ) GEÇİDİ'NDE ART ARDA GELEN PERS SALDIRILARINA KARŞI SON NEFESLERİNİ VERİNCEYE KADAR ÇARPIŞMAYA DEVAM ETTİLER...
56


THEMİSTOKLES'İN DE-
NİZ SAVAŞI İÇİN **SALA-
MİS BOĞAZI**'NI SEÇ-
MEKTEKİ AMACI, PERS
GEMİLERİNİN MANEVRA
YAPABİLMELERİNİ ÖNLE-
MEKTİ.. BUNDA DA
HAKLI ÇIKTI...


SALAMİS BOZGUNU O KADAR MÜTHİŞTİ Kİ, **KSERKSES** GERİ ÇEKİLMEK
ZORUNDA KALDI.. ANCAK ATİNA ATEŞE VERİLMEKTEN KURTULAMAMIŞTI..
BUNA RAĞMEN YUNANLILAR BİR KEZ DAHA DOĞU'NUN HAKİMİYETİNE GİR-
MEKTEN KURTULMUŞLARDI!...

57





SALAMİS BOZGUNU O KADAR MÜTHİŞTİ Kİ, **KSERKSES** GERİ ÇEKİLMEK ZORUNDA KALDI.. ANCAK ATİNA ATEŞE VERİLMEKTEN KURTULAMAMIŞTI.. BUNA RAĞMEN YUNANLILAR BİR KEZ DAHA DOĞU'NUN HÂKİMİYETİNE GİRMEKTEN KURTULMUŞLARDI...

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

M. Ö. 6000 YILINA DOĞRU

Bu dönemde Girit adası dahil bütün Ege adaları ve Yunanistan'da gelişmiş bir neolitik kültürün varlığı görülmektedir. Bu tarihten kısa bir süre sonra önce bakırın daha sonra da tuncun işlenmesine geçilir.

M. Ö. 2400 YILINA DOĞRU

Tunç ilk kez Girit adasında işlenmeye başlanmıştır. Ticaretin merkezi de yine Girit adasıdır. Kıbrıs ve Anadolu yarımadası ile ilişkiler kurulur. Bu döneme **"Erken Minos Devri"** adı verilmektedir.

M. Ö. 2100 YILINA DOĞRU

Girit'te bu tarihte M.Ö. 1580 yılında sona erecek olan **"Orta Minos Devri"** başlar. Muhteşem sarayların inşası, maden ve seramik eşya üretimi alanında büyük ilerlemelerin görülmesi, Yunanistan ve Yakındoğu'nun önemli merkezleri arasında canlı bir alışverişin doğuşu, henüz çözülememiş olan ve **"hiyerolofik"** adı verilen yazı sisteminin kullanılmaya başlaması, bu döneme rastlar.

M. Ö. 1900 YILINA DOĞRU

Hint-Avrupa karışımı bir dil konuşan Akalar bu tarihlerde Yunanistan yarımadasını istila ederek Peloponnes'e doğru ilerlerler. Akaların kullandıkları atlı savaş arabaları ve tunçtan uzun mızrakları, yarımadayı istilalarında oldukça etkili olmuştur.

M. Ö. 1700 YILINA DOĞRU

Bir deprem sonucu yıkıldığı sanılan Girit sarayları, kısa sürede yeniden inşa edilir. Yunanlılar lineer A adı verilen bir yazı kullanmaya başlarlar. Bu arada Peloponnes'e yerleşmiş bulunan Akalar da Girit uygarlığını benimsemeye başlamışlardır.

M. Ö. 1580 YILINA DOĞRU

"Geç Minos Devri"nin başladığı bu dönemde Knossos Ege adalarının büyük bölümünü ve yarımadanın bazı kıyı bölgelerini egemenliği altına alarak bölgede bir üstünlük kurar. Mısır'la ilişki kurulur. Girit adasında ticaret en üst düzeye erişir. Yunanistan yarımadasında, özellikle Argolis'te Girit uygarlığının etkisiyle saraylar inşa edilir ve küçük küçük şehirler kurulur.

M. Ö. 1450 YILINA DOĞRU

Girit adasındaki sarayların bir bölümü zamanla yıkılır. Yarımadaya yeni yerleşen bazı kavimlerin etkisiyle olduğu sanılan, lineer B yazı sisteminin kullanılmaya başlandığı görülür.

M. Ö. 1400 YILINA DOĞRU

Girit adasındaki sarayların tamamı yıkılır ve bu Girit uygarlığının sonu olur. Başta Mikenai ve Tirins şehirleri halkı olmak üzere Akalar, Giritlilerin Akdeniz'deki egemenliklerini ve ticareti ellerine geçirirler. Lineer B yazı sisteminin kullanımı yaygınlaşır. Mikenaililer tarafından büyük, kubbeli mezarlar ve kaleler inşa edilir.

M. Ö. 1260 YILINA DOĞRU

Anadolu'nun kuzeybatı sahilinde yer alan Truva kenti, Akalar olduğu sanılan güçlü bir düşman tarafından tahrip edilir. Bu olay Homeros'un destanına konu olmuştur. Hint-Avrupa ırkından bir başka kavim olan Dorlar Yunanistan'ı istila ederek Akaları boyunduruk altına alırlar ve yörede ilk kez demirin işlenmesine geçilir. Iyonyalılar gibi bazı gruplar Anadolu'ya göç ederek orada yeni şehirler kurarlar. Diğerleri bu dönemde Mısır sahillerine ve Yakındoğu'ya yerleşerek **"Deniz Kavimleri"** adıyla tarihe geçen halkla karışırlar.

M. Ö. 1100 YILINA DOĞRU
Mikenai ve diğer Aka şehirleri yıkılır ve bu, Miken uygarlığının sonu olur. **"Karanlık Devir"** ya da "Yunan Ortaçağı" adı verilen devir başlar. Bu, Demir Çağı'nın da başlangıcıdır. Seramik çalışmaları gelişerek **"geometrik"** adı verilen tarza dönüşür. Aynı dönemde Yunan halkının ekonomik, sosyal ve siyasi sisteminin temelini oluşturan **"polis"**ler kurulmaya başlar.

M. Ö. 900 YILINA DOĞRU
Lakonya'yı istila eden Dorlar, Aka asıllı oldukları sanılan yerli halkı egemenlikleri altına alarak Evrotas nehri kıyısında Isparta kentini kurarlar.

M. Ö. 850 YILINA DOĞRU
İyonya'da bu tarihlerde Homeros tarafından **İlyada** ve **Odise** adlı iki destan kaleme alınır.

M. Ö. 800 YILINA DOĞRU
Fenike alfabesinden ilham alınarak meydana getirilmiş olan ilk Yunan kitabesi, Atina'da bulunan "Dipilon Vazosu"dur. Sözü edilen yazı sesli harflerin katılmasıyla kısa sürede gelişir ve **"Arkaik Devir"** (M.Ö. 800-M.Ö. 500) adı verilen Yunan tarihi başlar. Bu dönemde denizcilik ve ticaret, Akdeniz kıyılarında koloniler kurmuş olan Fenikelilerin elindedir. İtalya'da Tiber ve Arno arasında yer alan bölgede yaşayan ve Anadolu'dan geldikleri anlaşılan Etrüskler tarih sahnesinde görülmeye başlarlar.

M. Ö. 753
Efsaneye göre Romulus tarafından Roma şehrinin kurulması bu tarihe rastlar.

M. Ö. 750 YILINA DOĞRU
Boiotia'da doğmuş olan Yunanlı şair Hesiodos tarafından dünyanın kuruluşu ve Tanrıların soyağacını anlatan **"Theogonia"** adlı eser ile **"İşler ve Günler" (Erga Kai Hemerai)** adlı şiir kitabı kaleme alınır. İki asır sürecek olan büyük "Yunan Kolonileşme Hareketi" başlar. İtalya'da Cumae şehri kurulur.

M. Ö. 700 YILINA DOĞRU

Kolonileşme Hareketi İtalya'nın güneyine ve Sicilya'ya kadar yayılarak (Büyük Yunanistan, Messina, Katana, Syrakusai/Siraküza), Sibaris, Tarentum gibi şehirler kurulur. Uzun bir savaştan sonra yerli halkı boyundurukları altına alan Ispartalılar, Messenia Ovası'nın verimli topraklarını ellerine geçirirler. Atina'da soylu ailelerin siyasi güçleri sağlamlaştırılır. Monarşi yerini aristokrasiye bırakır. Kralların elinde bulunan yetkiler arhont' lara geçer.

M. Ö. 650 YILINA DOĞRU

Yunan Kolonileşme Hareketi, Halkidikya yarımadası, Trakya sahilleri ve Boğazlar'a kadar uzanır. M.Ö. 660 yılında Bizantion' un (İstanbul) kuruluşu, Karadeniz'e giden yolu açar.

M. Ö. 630 YILINA DOĞRU

Yunanlılar tarafından Afrika Kıtası'nın kuzeyinde Kirene kurulur. Messenyalıların başkaldırmaları, Isparta'nın güvenliğini tehlikeye düşürür. Büyük fedakârlıklar ve çabalar sonucunda Ispartalılar Peloponnes yarımadasının büyük bir bölümünde yeniden hâkimiyet kurarlar.

M. Ö. 620

Atina'ya hâkim olan ve tehlikeli boyutlara ulaşan sosyal gerilimin ortaya çıkmasından önce, eskiden sözlü olarak yürürlükte bulunan kanunların, Drakon tarafından yazılı hale getirildiği görülür.

M. Ö. 600 YILINA DOĞRU

Bu tarihte Anadolu'dan giden Fokaialılar tarafından, Fransa'nın Akdeniz sahillerinde, bugünkü adı Marsilya olan Massalia kolonisi kurulur.

M. Ö. 594 YILINA DOĞRU

Kendisine tam yetki verilmiş olan Solon, devleti yeniden düzenlemek göreviyle **"arhont"** seçilir. Köylülerin borçlarını indirir ve

ödenmemiş borç karşılığında uygulanan kölelik cezasını kaldırır. Ticareti destekler, zanaatkârları korur ve zeytinciliğin geliştirilmesi için çaba gösterir. Vatandaşları servetlerine göre dörde ayırarak her birinin hak ve ödevlerini belirler.

M. Ö. 560 YILINA DOĞRU

Eski bir soylu olan Peisistratos Atina'da iktidarı eline geçirir. Köylülerin, tüccarların ve zanaatkârların desteğini kazanarak soyluların nüfuzunun zayıflamasına neden olur.

M. Ö. 550 YILINA DOĞRU

Yunan Kolonileşme Hareketi aşağı yukarı bu tarihlerde sona erer. Bu dönemde Yunanlılar, İspanya'nın, Fransa'nın, İtalya'nın güney sahilleri ile Sicilya, Kuzey Afrika, Ege kıyıları, Boğazlar ve Karadeniz sahillerine kadar yayılmış durumdadırlar. Pers kralı Kiros, Medlere saldırarak başkentleri Ekbatana'yı ele geçirir. Hızla büyüyen Persler, üç yıl sonra Lidya Krallığı'nı ve Anadolu sahillerinde yer alan Yunan kolonilerini ele geçirirler.

M. Ö. 527

Peisistratos'un Atina'da ölümünden sonra yerine oğulları Hipparhos ve Hippias geçer.

M. Ö. 510 YILINA DOĞRU

Bir suikast sonucu öldürülen (M.Ö. 514) Hipparhos'un yerine geçen Hippias daha sert bir politika uygular. Sürgüne gönderilen soylular, Isparta'nın da desteğiyle Atina'ya saldırırlar. Hippias kaçmak zorunda kalır.

M. Ö. 508

Kleisthenes (Kleistenes) bu tarihte başa geçer ve bir dizi reform başlatır. Bu reformlar sayesinde sosyal sınıflar veya servet dağılımından kaynaklanan bölünmeler ortadan kalkmış ve demokrasi güç kazanmıştır. Aynı şekilde on yıl süreyle sürgüne gönderilme cezasının uygulanmaya konulması da bu döneme rastlar.

M. Ö. 499
Anadolu'da yer alan İyonya sahil kentlerinden Milet'in tiranı Aristagoras bu tarihlerde Perslere başkaldırır ve isyan kısa sürede bütün İyonya'ya yayılır. İsyancılar, Atina'nın ve Eretria' nın desteğini sağlayarak satraplığın başkenti Sardes'i ellerine geçirirler.

M. Ö. 494
Fenike, Girit ve Mısır gemilerinden oluşan Pers donanması, Milet önlerinde Yunanlıları bozguna uğratır. Milet yerle bir edilir. Bunun üzerine diğer şehirler isyandan vazgeçerler.

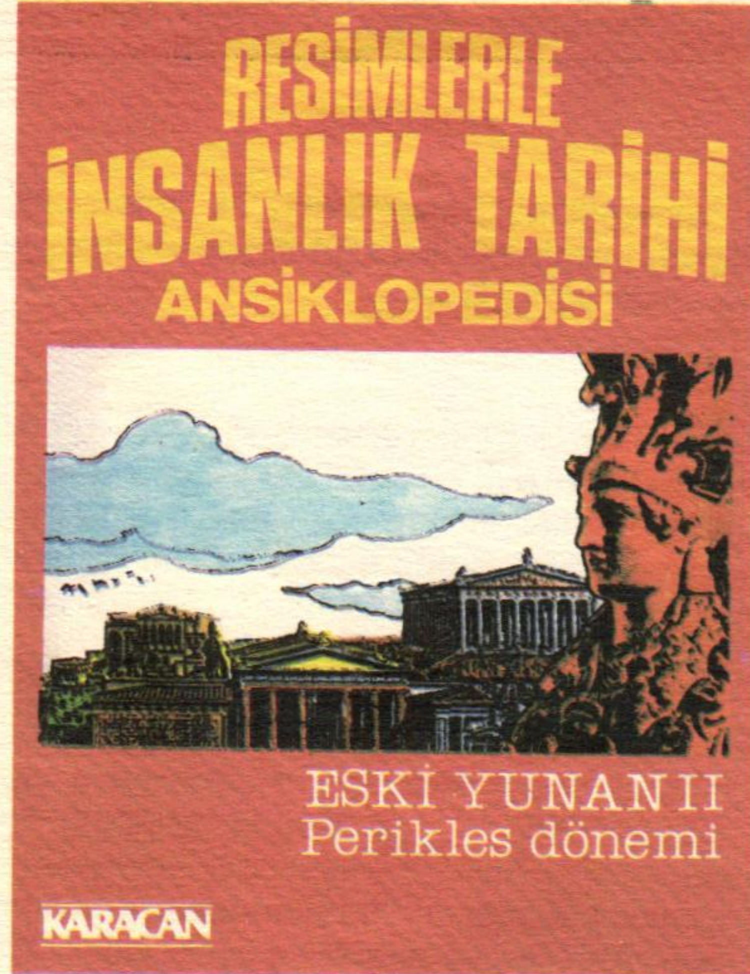
M. Ö. 492
Darius'un Yunanistan'a düzenlediği ilk seferi, Athos Burnu önünde donanmasının fırtınaya tutulması ve parçalanması üzerine başarısızlıkla sonuçlanır.

M. Ö. 490
Persler yeniden harekete geçerler. Çok büyük bir donanmanın desteğinde Ege Denizi'ni geçen Pers ordusu Euboia (Eğriboz) adasında karaya çıkar ve Eretria'yı alır. Daha sonra Attika'da, Marathon Ovası'nda karargâh kuran Persler, Miltiades komutasındaki Atinalılar tarafından yenilirler. Persler geri dönmek zorunda kalmışlardır.

M. Ö. 480
Darius'un yerine geçen Kserkses Yunanistan'a yeni bir sefer düzenler. Bizzat kralın kumandasında ve güçlü bir donanma desteğindeki Pers ordusu Yunanistan'ı kuzeyden işgal eder. Thermophylai Geçidi'nde (Termofilai) Isparta kuvvetlerini yenilgiye uğratarak Atina'yı ele geçirir ve şehri yakar. Halk Salamis adasına kaçar. Pers donanmasının Salamis'te yenilgiye uğraması üzerine Kserkses Asya'ya geri döner. Bu savaşın gerçek kahramanı, Atinalı Themistokles (Temistokles) olmuştur.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI: PERİKLES DÖNEMİ



BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ